

Vértess-féle Sósborzesz Minden háznál szükséges.

12003

FÖLDES MARGIT CRÉME LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

11833

Párisi világtállás 'Grand Prix' 1900

Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fl.

40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utóborstól, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

csak a mellékelt védjegyet használva valódi. Képes árjegyzékét ingyen küldjük meg.

és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut. 26.

KÖVÉRSÉG korai vénség. Kincs, arany, sok pénz mit ér, ha nincs egészség? Pedig minden betegségnek kezdője az emésztési zavarok és az elhízásos okok. Akár kell ideje korán, ha a haj nincs még elhárítva, csak egy kísérletet tegyél a világhírű Mandor-porról, melynek ára azért oly csekély, hogy minden embernek módjában legyen azt megkísérteni. Mandor egy doboz 3 kor. 80 fillér. Tokin-tályos orvosi és vegyszeri árucikkeinkről és utasításaink elvételéről, vagy a pénz beküldése mellett, esetleg: Mad. Mandl Ida, Bpest, Károly-körút 2/V TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Király-utca 12. sz.

Előpaták gyógyfürdő

Kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépajánál, köszvény és osztrák, altesti pangásoknál, valamint bármely az időséggel alapján fejlődő betegségénél. A nagyhirű előpataki gyógyvíz orvosi javaslata szerinti ivása, borsókóva a megelőző és utólagos kisugárzó gyógykezeléssel (mészes és hidegfürdők, vizgyógyászati kezelések, massage, ásványvíz, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel. Fürdő-idején: május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidejében (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zmedijának fele áron, lakások 50%-alás ellátás sokkal olcsóbb. Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús, egynéves vasas vizet köztű elő helyet foglal el, mint gyógyeszköz, háznál is használható és üdítő, kellemes ital tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székiúdszéki hely Előpaták, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság, 12192

UJ-VUKOVÁRI arctisztító kenőcs bőrszépítő szappan. A már 53 év óta díszdíjnyertes, a 71012. sz. Bm. leírát követelményeinek teljesen megfelelő. szept. himlőhely, sümör, májfoltok, fahadékok, források, pürsének, orrvörösségek és minden egyéb arcirágások ellen, valamint az uj-vukovári mely az arkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézést kölcsönöz. Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. — Utasításoktól óvakodjunk! Csak Krajesovics által Vukovarov készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajesovics, 12265 a készítő arcképe látható. Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-út 26., TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész.

Olcsó cseh ágytoll! 5 kiló; új fosztott 12 K, fehér pehelypuha fosztott 18 kor., 24 K, hófehér pehelypuha fosztott 30 K, 36 K. Szállítás portamentesen, utánvétel. A kieserítés és visszavétel portomegterítés ellenében megengedjük. 12302 Benedikt Saehsel, Lobes Nr. 60, Pilsen mellett, Bohmen.

Seffer Antal. Képes árjegyzék kívánatra. Budapest, Károly-utca, boltszám 12 (Központi vírárvány épület). Függetlenség, Törek, Pongyák, Lohalok, Zsákok. Alapított 1875. Teléfon 15-56.

HELLER-féle angol táska. Barna finom tehénbőrrel erős kerettel, kulccsal zárható sárgaréz zár és áthajtottokkal (patent), fogó, erős belés és egy oldalzseb. Hossza 40 45 50 55 60 65 70 cm. Ar K 27-31-35-39-42-46-53- világos tehénbőrrel 40-55 cm.-ig 2.- K, 60-70 cm.-ig 3.- K drágább. 12218

HELLER-féle ruha-bőrönd. Barna vitorlavászonnal borítva, díszmóddal készült, két zár, bőrfogó, belüleg betét, erős belés és a földébe egy táská. Hossza 60 65 70 cm. Ar K 25-27.50 29.50 Nagy választék utóbőröndök, toalettkák, nassair és finom bőrúrkában. Budapest, Károly-körút 3. szám. HELLER MÓR utóda bőröndös. Képes árjegyzék bérmentve.

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. Egyéni kiállítás 1906 Legmagasabb kitünt. Erősítősz. gyengülők, vérszegények és lábbadók számára. Értégyerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. 12000-nél több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

IFJUSÁGI IRAT UJDONSÁGOK

Molnár Ferenc A PÁL-UTCAI FIUK Ára diszes bekötésben 6 korona. Móra Bácsi Legezzel magyar mesék IV. sorozat. Ára diszes bekötésben 6 korona.

Jenovay VITORLÁKKAL A FÖLD KÖRÜL Rendkívül érdekes utazási munka. Kis 4-rét. Ára diszes bekötésben 6 korona.

Gracza György TALPRA MAGYAR A szabadságharc története az ifjuság számára. Rendkívül sok képpel, diszes bekötésben, kis 4-rét alakban 7 K 20 f. Hankó UNIVERSUM Harmadik kötet. Találmányok, felfedezések, utazások, vadászalások, természetcsodák, hasznos tudnivalók, mulató és tanulságos kísérletek. Á-a diszes bekötésben 8 K 50 f.

Megrendelhetők a következő címen: Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám.

VASÁRNAPI UJSÁG

28. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JULIUS 14.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona. A 'Világhírű' regényekkel megköszöntésért 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meg-határozott vitély is csatolandó.

NAGY MIKLÓS.

1840-1907.

AGYÁSZSZEGLY E LAPON, mely mások nagy nemzeti halottakat szokott gyászolni, ez-úttal a mi külön gyászunkat jelenti, a mely azonban egyúttal a magyar irodalom és újságírás gyásza is. Nagy Miklós, a 'Vasárnapi Ujság' volt szerkesztője július hó 10-én meghalt. Az elbetegesedett, testileg összeroppanó öreg ember maga választotta a halált; ez az első tette hosszú élete folyamán, a melylyel szándékosan okozott fájdalmat azoknak, a kik bármiféle formában közel állottak hozzá.

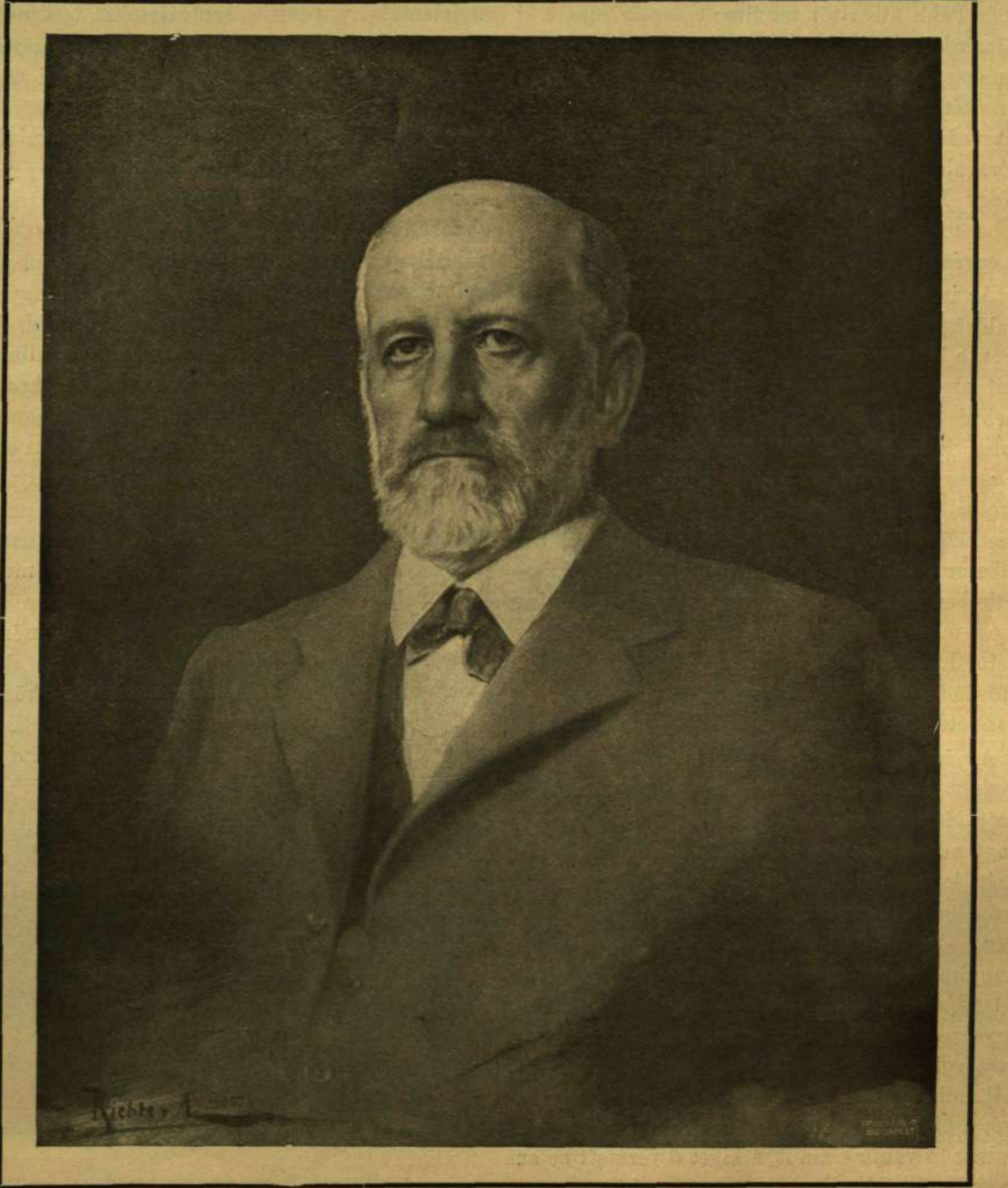
Ezer okunk van rá, hogy benső gyászszal álljunk holttesténél s ezer okunk arra, hogy a hála elfogódottságával kísérjük sírjába. A kik ma e lap körül dolgozunk, mind köszönünk neki valamit. Köszönjük magát a lapot, a melyet 1867-től 1905 augusztusáig ő szerkesztett, a melyet az ő rátermettsége tartott meg annyi időn át, a melynek ő adta jellemét, hangját, ő szerezte a közönség előtti kedveltségét, a sajtóban való tekintélyét. Köszönjük az alkalmat és módot, a melyet legtöbbünknek ő adott az irodalmi munkára, s a vezetéset, melylyel a lap szellemi megalkotásának titkaiba beavatott. Köszönjük a fáradhatatlan munka s a soha egy pillanatra sem lanyhuló lelkiismeretesség példáját, melyet nyújtott nekünk. És köszönjük emberséges jóindulatát, mely közte s munkatársai közt a hivatalos viszonynál sokkal bensőbb és őszintébb személyi rokonszenv sokszoros szálait szötte.

És kell, hogy köszönettel adozzon neki a magyar művelt közönség is, a melynek negyven esztendeig állott szolgálatában. Mert ha volt — s diésekvés nélkül mondhatjuk, hogy volt — a 'Vasárnapi Ujság'-nak szerepe a magyar kultúra fejlesztésében, akkor ezt első sorban az ő javára kell írni. Ő volt szerkesztésének hosszú ideje alatt e lapnak lelke: az ő intencziói szerint alakult, fejlődött, simúlt a szellemi és társadalmi élet változásaihoz, az ő hirlapírói érzéke tartotta meg szorosnak a kapcsolatot a lap és az olvasóközönség közt, az ő izlése állapította meg színvonalát, az ő gondossága tette országosra elismertté megbízhatóságát s az ő magyar érzése adta meg magyaros, nemzetes jellegét.

A 'Vasárnapi Ujság' ma már 54-ik évfolyamát éli. Hogy ennyi idő alatt, miközben annyi

hirlapvállalat tűnt föl és tűnt le minálunk, ez az egy lap fenn tudott maradni s minden időben virágozott: az Pákh Alberten kívül, a ki a lap alapjait megvetette, tanítványának, Nagy Miklósnak érdeme, a ki az elődje által megadott alapokon tovább épített. Az a 'Vasárnapi Ujság', a melyet Nagy Miklós 1867-ben, Pákh Albert halála után átvett, mai szemmel nézve kicsiny, külsőben, tartalomban szegényes lap

volt. Nagy Miklós lépésről-lépésre fejlesztette azt, a mi most. Ennek a feladatnak a szó leg-szorosabb értelmében feláldozta életét. Mi, a kik évek során át mellette dolgoztunk s velünk együtt mondhatni mindenki, a ki csak valami-féle összeköttetésben volt vele, tanúságot tehetünk róla, hogy első és utolsó gondolata mindig a lapja volt. Pihenést nem engedett magának soha; szerkesztői működésének egész ideje

NAGY MIKLÓS.

alatt alig háromszor-négyszer s akkor is csak betegeskedéstől kényszerítve vett magának 2—3 heti szabadságot s ilyenkor is nemcsak folytonos levélbeli érintkezést tartott fenn a szerkesztőséggel, hanem a fürdőhelyről is ő maga irányította, vezette, szóval szerkesztette a lapot, apró részletekig terjedő pontossággal. A munka közben nem ismert térbeli és időbeli nehézséget, akár nappal, akár éjjel, akár hajnalban, ott volt, a hol jelenlétét a lap érdeke kívánta. Sokszor legegységesebb magán-érdekeit elhanyagolta a szerkesztés munkája miatt. Szívóssága szinte közmondásos volt írói körökben: ha ő egyszer valamit a fejébe vett, a mi a lapnak érdekességét, tartalmasságát, kiállításbeli díszét előmozdította, — nem volt az a nehézség, a melyet el ne tudott volna háritani. Lelkiismeretessége a skrupulozitásig ment: szerkesztésének egész hosszú ideje alatt nem jelent meg e lapokon közlemény, a melyet ő pontosan, figyelmesen el ne olvasott volna, sőt a melynek minden mondatát meg ne fontolta volna minden képzelhető szempontból. S ha valamiben, akár egy adat hitelességéről, akár egy vélemény alaposágáról, akár csak egy mondat stílusbeli korrektségéről kéteyle támadt, nem restelte soha az utánajárás fáradságát: felvilágosítást kért szakemberektől, íróktól, tudósoktól, sokszor valóságos kutatásokat rendezett egy-egy apróságának tetsző dolog miatt. Neki azonban egyformán fontos volt a lap legfontosabb és legjelentékenyebb közleménye, ép oly pedáns gonddal nézte át és javíttatta ki, ha nevezetes cikket volt, vagy ha egyszerű háromsoros szerkesztői üzenet. Cikkeket formába önteni: elnyújtottat megrövidíteni, hézagokat kipótolni, nehezkeseen írottat népszerűvé tenni nálánál jobban senki sem tudott. Ezt még Pákh Alberttől tanulta; e sorok írója, a ki tömörkedő kéziratos dolgozatot vele együtt ily módon át, nem egyszer megbámulta helyes érzékét, a melylyel egy-egy első pillanatra használhatatlannak látszó kéziratból egészen jóra való cikkeket csinált. Ezért van, hogy bár Nagy Miklós maga jóformán sohasem irt lapjába, mégis minden szám és minden hasáb az ő egyéniségének jellemét viselte magán.

Az írókkal, művészekkel való bábni tudásnak valóságos mestere volt. Ha ő czélba vett egy író, a kitől kéziratot, egy művészt, a kitől rajzot akart szereznit, annak nem volt előle mekveése, mert ő nem tágitott, a míg a munkát meg nem kapta. Írók, művészek, politikusok társaságába csak azért járt, hogy ott bármikor szolgálhassa lapja érdekeit; nagyon széleskörű összeköttetéseket szerzett, a melyeket minden alkalommal fel tudott használni lapja czéljaira. Ötletben, leleményességben soha sem szorult meg, mindig volt terve a jövőre nézve, közleni való dolgában soha sem akadt fenn s mindig elő tudta teremteni egy-egy közleményhez a kapható legérdekesebb anyagot.

Az irodalmat nagyon szerette; ő maga volt legjobb publikuma munkatársainak. Akárhányszor látta e sorok írója, a mint egy-egy verses vagy novellás könyv olvasásába elmerült; csak azért kezdte lapozni, hogy némi fogalmat nyerjen róla, mert kritikát akart róla közölni a lapban, — aztán talált benne egy pár jó dolgot s annyira elfogta az érdeklődés, hogy nem bírta letenni. Valamikor, mikor az irodalmi élet még egységesebb volt, az írók kevesebben voltak s nem voltak annyira lekötve a lapoknál, kiadóknál, mint ma, alig volt valamirevaló magyar író, a ki munkatársa ne lett volna s igen sokan voltak és vannak ma is, a kiket ő vezetett be az irodalomba. Mindig szerette a fiatal írókat; ha meggyőződött tehetségükről, tért nyitott nekik,

pártjukat fogta. Tapintatát, a melylyel az emberekkel bábni tudott, legjobban jellemzi az, hogy a legkevésbé összeférhető emberek egyikével, Vajda Jánossal meg tudott maradni egy negyedszázadnál hosszabb ideig a szerkesztő és a belmunkatárs szíves viszonyában. Ez külön érdeme neki: nálánál többet senki se tett arra, hogy a zordon kedélyű, az élethez alkalmazkodni nem tudó költő élete elviselhetővé legyen. Általában tisztelt és népszerű volt az írók világában: néha ugyan panaszkodtak rá, de annál jobban szerették. Az utóbbi években, az irodalmi viszonyokban végbement lényeges változások miatt kissé meglazultak összeköttetései a fiatalabb irodalommal, de sok gondja és munkája mellett is mindig figyelemmel kísérte az irodalmi termelést és sokkal elfogulatlanabb, kevésbé öreges felfogású volt, mint a milyennek sokan tartották. Erről is tanuskodhatik e sorok írója, a ki igen jól ismerte a mai irodalomról való nézeteit.

Nehéz vele szemben most, a mikor holtteste még ki se hült s mikor a halálának megrendítő híre nyomán lelkünkben kelt érzések és gondolatok még nem értek rá leheggedni és tisztázódni, a nekrológ-író különben se könnyű feladatát teljesíteni. A ki az ő pályáját s annak tartalmát meg akarja érteni, annak át kellene lapozni a «Vasárnapi Ujság» harmincznyolcz évfolyamát a fentebb mondottak megfontolásával. Az ilyen apró részletekbe vesző munka értékét és tartalmát majdnem lehetetlen egységes képhez összefoglalni, hogy világosan álljon az előtt is, a ki nem látta e munkát, se nem ismeri az efféle munka természetét. Mint tény azonban meg kell állapítani: Nagy Miklós a magyar közművelődés javára élte egész életét, ennek szolgálatában fogyasztotta el élete erejét s jelentékeny pozitív szolgálatokat tett neki. Azok egyike, a kik egy emberöltőn át hasznosan dolgoztak a magyar értelmiség műveltségi színvonalának emelésén s az irodalom és a közönség közti kapcsolatok szorosabbra fűzésén. Vezetett egy lapot, a mely hosszú időn át sok ezer magyar családban tartotta éjjelen a műveltség iránti érzékét, szerkesztett egy vállalatot, — az «Osztrák Magyar Monarchia Irásban és Képen» című nagy munkát — a mely ma is Magyarországnak legtüzesebb, legmegbízhatóbb leírása. Nevezetes tényezője volt a magyar illusztráló művészet fejlődésének, sajátos, érdekes és egyéni színű alakja volt a magyar írói világnak. Ennyiben produktív munkát végzett, nem csak a fontosságát. Hasznos életet élt, a melynek hasznát a magyar közönség élvezte. Nagy energia volt, tökéletesen azonosítani tudta magát az ügyvel, melyet vállalt. Elvégezte munkáját, elfáradt s munka nélkül élni nem tudott. Az élet elvesztette értelmét reá nézve abban a pillanatban, a mikor már nem dolgozhatott. Ebben a komor órában úgy tűnik fel, mintha halála egyenes logikai következménye volna életének.

Schöpfung Aladár.

A HÉT HID VÁROSA.

I.

Törpe viskók és gyárórásiások,
Köztük a Duna öreg vashídja.
S bár száműzték róla az életet,
Éltünk kohóját mégis szitja.

Itt futnak át rajta távoli vágyak,
Itt rengnek a mérőföldes léptek,
Itt szunynad az élet a vágy e vaserén,
Mit a város szívéből téptek.

És csak ha harsogva gőzvonatok
Száguldanak rajta keresztül,

Tör ki belőle az Élet szava
S minden ócska pántja megrezdül.

S ez életujjongás egybevegyül
Gőzhajózájjal, túlközléssel,
Majd e dübörgő, vad élethimnusz
Tomporos, zöld hegyekbe vész el . . .

II.

Miként a könnyű szárnyú képzelet,
Siklik, hajlik át a víz felett,
Karcún, aczélosan, merészen
A második.

Aczélrózsák virulnak oldalán.
Nem is a földön, légben függ talán,
A hogy így, messziről elnézem,
Mint álmodik.

Mert úgy ring ott, álomba ringatón,
Mint óriási rózsaszín a tón
S aczélszárnyakkal szállnak rája
A darazsak.

Aczélkocsi . . . titánporólól . . .
S eltűnnek egy szegleten valahol . . .
De aztán is, mint nagy darazsak szárnya,
Még donganak.

III.

S fölötte áll, az alkonyt várja,
A hegy tövében, szép karcú párja.
S hogy fátylas lángral jó az este,
Nagy, forró vágyban ég a teste.
Az árnyait, mint csókot dobja,
A halkan surranó habokra,
Lágyan, mint álmodó üdvözlöt,
Melyet a másik hid felé vetett.

És árnyai csak nőnek-kúsznak,
Szerelmesen mind lejjebb úsznak
S reásimulnak a habokra,
Hogy tűzbe csillan minden fodra.
S a míg a hid némán áll ottan,
Mint Csipkerózsika, elhagyottan,
Sötét tűz gyúl ki a vizek felett . . .
A két hid árnya most ölelkezett!

IV.

Te vagy az Ós, Lánchíd! A többi hid őse.
Régi nagy napoknak büszke hirdetője.
Érezted a vést, mely szent hazánkra szakadt.
Együtt voltunk rabok, s velünk lettél szabad.
Nehéz, szent harcunkból részed ki is vetted
S a halál is ott járt, lángosokkal felettéd!

De a szárnyas, néma, nagy homokórába
Porszemként hulldogál óra az órára.
S négy köroszlánod nézi élettelen,
Mint földi el lassan a multat a jelen.
Mert biz már fáradt vagy, alig munkabíró.
Vagy ifjú hidak közt jó agg táblabíró.

Ugy állsz a víz fölött komoran, komolyan
S néma hódolattal néz fel rád a folyam,
De ha egy-egy büszke gőzhajó erre jár,
Lapátverése is esőndesebb erre már.
Nagy, néma tisztelet lesz úrrá itt rajta
S szikrázó kéményét alatta meghajtja . . .

V.

Kőkoczkák. Szürke gránitok . . .
Fölöttük ott a hid . . . Meg nem inog.
Csak áll nyugodtan, rendületlen . . .
Körötte zúg a munka, mely örök
S fölötte szekérsor dübörg
Hosszú menetben.

Előtte kormos, piszkos szürkeség . . .
S a míg jobbájában munka lüktet, ég,
A balját, mint könnyű virágvet,
Rózsával, repkénynyel felvirágozva,
Elálmodozva magához vonja
A sziget . . .

VI.

Ott messze, künn a városvegen,
Magánosan, száműzöttképen,

Ott áll a hid, a hatodik.
Ott messze, künn a városvegen . . .
S gyáva súlyától szinte megrogyik.

Fölötte szótlan, némán járnak
A vértelen, ködszínű árnyak,
Bús, tétova kísértetek.
Csak lopva, szótlan, némán járnak,
Mint rét felett áthúzó fellegek.

S a hid . . . a hid most megcsikordul
Valami titkos fájdalomtól.
Talán szegény, vagy fájdalom?
Mert im a hid most megcsikordul,
Mint hogyha sirna e szűz hajnalon.

Mint lázadó karok: kémények
Emelkednek daczczal az égnek
S egyszerre a föld felhőrog:
— Fellázadtak a gyárkémények!
. . . De győz a zsarnokság, a mely örök.

S megindulnak a városvegen,
A bús árnyak, száműzöttképen.
S a hid megrez a pántokig.
Ott messze künn a városvegen,
— S gyáva súlyától szinte megrogyik . . .

VII.

Ez lesz a hid! . . . A leghatalmasabb.
Ha elkészül, szabad lesz minden szolga, rab!

Nem emberkéz rója majd össze.
Az irgalom, a szeretet
Hidalja majd át az órvényeket,
Hogy az emberszívét egybekösse,
Mint száz apró szigetországot,
Mint száz külön kis szívvilágot.

S már látom, látom, a mint épül
Az emberek vérző szívéből.
Az iver béke: nincs ki bántja —
És szeretet lesz minden pántja.

Az ár alatta könny, verejték,
S pillérjeit szivekből fejték.
Egyikbe vergődés és vérözön,
Másikban jólét és — közöny!
Emebben pompa, abba meg nyomor,
A mi itt most mind egybeforr,
Megérti egymást, együtt érez
És irt viszen egymás sebéhez . . .

Ó mert a hetedik . . . a hetedik
Szívek fölé emelkedik
S iver, látom — félig ébren, lázban —
Egyé lesznek egy nagy, forró dobbanában . . .
Balla Ignác.

A KECSEKEMÉTI VINCZELLÉR-ISKOLÁBÓL: A NÖVENDÉKEK EBÉDJE.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Sajátságos jelenet volt. Róza érezte, hogy rozskor jött, Mari pedig épen nem tudta elpalástolni ijedelmét. A viszontlátás öröme helyett bizonyos hűvös áram subant el. Egy darabig némán néztek szembe, Mari olyanféle mozdulatot tett, mintha el akarna bujni előle, majd látható lehangoltsággal kérde:

— Hogy jössz te ide?
— A kutya vezetett.

Mari mintegy ösztönszerűleg egyet rügött Bligin a piciny lábacskájával, mely szinte a bokáig kilátszott a Klárira szabott szoknyából. Erre vetette fel a fejét haragosan, kevélyen Rozália (s ismert rá a közeledő Noszty).

— Úgy látszik, alkalmatlan vagyok.

— Oh dehogy, — ellenkezett Mari, de csak úgy a hircéért. — Megvallva az igazat, helyeztem egy kicsit kényes e pillanatban, mert mindjárt kezdődik a négyes és a tánczosom jönni talál.

— Mit? A tánczosod? — csodálkozott Róza, kerekre nyitott szemekkel. — Hát mi van itt?

— Ez a pápai iparosok szüreti mulatsága.
— És te itt tánczolsz?
— Itt, — szólt bátorlalanul.
— Ebben a ruhában?
— Ebben.
— Ezekkel az emberekkel?
— Ezekkel, — felelte szilárdan, de némileg idegesen, — és azért nagy szíveséget tennél nekem Rózácska, ha most magamra hagynál szívem, mert mondom, hogy mindjárt jön a tánczosom.

— Hát megesezzen én a te tánczosodat? — fakadt ki Róza méltatlankodva. — Mari, Mari, félek, hogy te most nem jársz igaz úton.

— Persze nem járok, — hadarta szakgatottan, — hiszen látod, hogy álruhában vagyok . . . szabályos szerepben . . . ruhát cseréltünk Klárral. Ha te most a barátját játszod itt, könnyen észreveszik turpisságomat, kivált a tánczosom és nagy kellemetlenségbe kerülhetek. Eredj kérlek, keress meg valahol Klárit, az majd megmagyarázza a többit, a négyes után hozzátok megyek és indulunk haza.

— Nagyon szives vagy, — mondá csipősen Róza.

A szabaleányt nem volt nehéz megtalálni. Kiritt úriás öltözékében a hátul bámészkodó sokaságból, mint a mákszál a zabtáblában. Mintegy tíz ölnyire a tánczheletről egy kordé volt észrevehető, melyen egy fölpántlikázott számár egy hordó sört hozott ki egy óra előtt. A számarat kifogták legelni, a kordét pedig felfordították pajkos subanczok; azon állt Klári többet magával; onnan pompásan lehetett látni mindent.

De bármily szembetűnő volt is Klára a párisi kalapban, mégis ő ismert fel előbb Velkovic kisasszonyt, s megrémülve, hogy minden fel van fedezve, hogy talán itt van az egész család s rögtön most «letelik az esztendő», leugrott a kordérol, hozzá szaladt kezét csókolni.

— Miféle komédia ez, Klára? — förmedt rá. — Mit csináltak ti itten?

Mire a szabaleány töredelmesen bevallotta, hogy kénytelen volt Mari kisasszonynak engedni. Ő csak szegény cseléd, a ki két malomközé került. Eleget akarta lebeszélni, úgymond, a kisasszonyt, de az sokkal önfajább, mintsem rá hallgasson. Mindenáron fejébe vette, hogy erre a mulatságra, a hol nincsenek ismerősei, ruhát vált vele s beáll a sorba a leányok közé, hogy vajjon viszik-e tánczba a legények saját magáért.

SZŐLŐ-ÖJTŐ VESSZŐK CSOMAGOLÁSA.

Mindezt roppant hosszadalmasan, szakadozva, bűnbánó hangon adta elő, jelezvén kis úrnőjének azt a rögeszméjét, hogy ő rút, a kit csak a hozományáért szeretnének oltárhoz vinni, miközben Róza egy párszor közbeszólt: «Mari egyszerűen bolond.» «Hisz Mari szép.» Egyszer meg épen az csúszott ki a száján: «Bár csak én volnék olyan, mint Mari.» Itt természetesen azt kívánta volna az illedelem, hogy Klára ellentmondjon, de Klára talán oda se figyelt, ráhagyta, a mi nyilván rosszul esett Rózának, feldúzta orroskáját és ridegen, majdnem ellenségesen tekintett rá, a mit azonban Klára nem vett észre, mert a saját ártatlansága és a Tóth családhoz való ragaszkodása festésénél könnyekben tört ki, melyek lepergőben szintén bizonyos festéket érintettek, mint a hogy a hegyről lecsurgó erek lemoszák a talaj felületét. Klára leányasszony tehát a helyett, hogy mindent látó éles szemével a Róza kisasszonyt figyelje, a magát törülgette, még pedig, nem találván kötényt a ruháján, paraszti módra a könyökével.

— Mit csinálsz te? — feddette Róza meg-

A HÁLÓTEREMBEN.

A BOROS PINCZÉBEN.

A KECSKEMÉTI VINCZELLÉR-ISKOLÁBÓL.

botránkozva. — Hát a kisasszonyod ruhaújába kell törülközni?

Haragja azonban a kámfornál is könnyebben párolgott el. Sőt miután látta, hogy nagyon meg van ijedve, megszánta.

— No hát a mi megtörtént, az megtörtént. És ha már így van, ne szóljunk róla senkinek. Hiszen voltaképen nem is olyan rossz ötlet, csak a néni ne tudja meg. Talán én magam is megselekedtem volna hasonló esetben. Hagyd abba azt a pityergést most már, hanem, mit is akartam csak mondani, hol cseréltétek ki a ruhát?

— A szőlőbéli konyhóban.

— Hm. Hát ha a bácsiék estefelé, a mint szokták, künn lesznek a szőlőben és lehetetlen lesz visszacserelni?

— Erre nem is gondoltunk, — hűledezett a szobaleány.

— No látjátok! — mondá diadalmasan Róza. — Ugy-e mégis jó, hogy eljöttem s figyelmeztetek effélékre. Ejh, — tette hozzá, napernyője nyelével rejtélyes betűket írva a

porhanyó agyagba, — hárman közösen talán csak ki tudunk gondolni valami okosat.

Csodálatos vonzó ereje van a tilosnak az ifjú vére. Ime, már segítette őket abban, a mit előbb gáncsolt. Miután az ő eszében villant meg a könnyelműen keresztül vitt kaland egyik még hátralevő részletének, a ruhavisszacserélésnek aggasztó volta, ezzel a vakmerő csiny mintegy az övé is lett. Sőt most már a részletek és eredmények is érdekelni kezdik. Egyetlen belejött csöpp az ő találékonyságából, rózsaszínűre festi, a mi előbb fekete volt. Egy kis hiúság az egész, hogy ő neki jutott eszébe, hol és mikor öltöznek át, ha az öregek künn találnak lenni a szőlőben. A hiúság viczkáncdozása folytán a női lélek rengetegének többi dűvadjai is megjelennek leshelyeikből. Legelő a kíváncsiság.

— Úgy látszik, nem akarta Mari, hogy lássam a táncosát, — fűzte a gondolatait Róza. — Talán valami idomtalan tökfűlkő és restelli, hogy ott legyenek? Pedig mégis ott leszek. Oda-állok észrevétlenül a háta mögé, úgy teszek, mintha nem is ismerném.

— Várjon meg itt, Klárka fiam — mondá hangosan — és tartsa addig a kalapomat.

Hajadon fővel könnyebben sikerült helyet szorítani Mari közelében, kalappal feltűnő lett

volna a leánysorban. Csendesen kuksolt a két hórihorgas Balánczi nővér közé beékelve, kik a leglármásabbak voltak a csoportban, úgy, hogy Trik Márton uram, a szűcs, a ki valaha Olaszországban katonáskodott, azt a csipős megjegyzést tette rájuk:

— Megfordított világ ez, komámasszony (Kender Istvánnéval beszélgetett). Mikor én Venéziában feküdtem, láttam, hogy ott a macskák nyakára hatósági parancsból csöngetyüt kötnek, hogy a Szent Márkus-téren levő galambok észrevegyék a macskák közeledését és menekülhessenek, itten pedig úgy látom, hogy a galambok kötnek a nyakukra csöngetyüt, már t. i. ezek a Balánczi-leányok, hogy figyelmeztessék a macskákat: «Itt vagyunk, tessék belénk harapni.»

Kender Istvánné jóízűen nevetett.

— De iszen macska legyen az komám, a kinek ezekbe bele nem török a foga. Gonosz falatok ezek!

GLORIETTE.

BARLANG-BEJÁRAT.

A SÉTA-ÚT A FERENCZ JÓZSEF-HID FELŐL NÉZVE.

A SÉTA-ÚT VÉGE A FERENCZ JÓZSEF-HIDNÁL.

A GELLÉRT-HEGY ALJÁN KÉSZÜLŐ ÚJ SÉTA-ÚT.

E gonosz falatok között állt Róza és türelmetlenül várta a négyes megkezdését, vagyis inkább a Mari táncosát. Vajjon milyen lehet? Miről fognak beszélgetni? Pokoli multság lesz azt hallani.

A négyes azonban nehezen szülemlett. Csak igen kevés pár állt ki a porondra. De már ezek is nagyban lekötötték a Róza kisasszony érdeklődését. A sületlen ötletek, a különböző felkiáltások, kurjongatások, mind új és eredeti volt előtte. Hát még az urak és hölgyek viselkedése! A sikongató leányok, kiket gavallérjaik pajzánul megcsipkedtek, a ruhán keresztül, de néha kényes helyeken is, halálra mulattatták. Ez a csintalan «nyúlkalás», úgy látszik, hozzátartozik a külső udvariassághoz. A melyik mester-legény oda nem kapkod a párjához, az vagy málé ember, vagy nevetlen, vagy közömbös, a ki kimutatja, hogy a portéka nem bír rá ingerrel. A leányok sivalkodnak ugyan, teszik magukat, hogy haragusznak, s gyakran hallani a fölháborodott szemérem felkiáltását: «A nehézség jöjjön a kezére!», de a mellett alapjában kitüntetésnek veszik az ilyfajta me-

rényleteket s a kin ilyenek nem estek napközben, az rossz mulatott.

Hogy a négyes még mindig össze nem állt, restellte a rendezőség, kétségbeesve futkosott, igazított, tanakodott, a főrendező, Brozik éke-ten káromkodásokkal terelte össze azokat, a kik az előbb ajánlottak és most szegényszemre cserben akarják hagyni. Elfutván a leányok sora előtt, rászólt Marira:

— Hát a maga táncosa hova lett?

— Nem tudom, — felelte Mari egyszerűen.

Nehéz feladat volt kiszorítani még néhány párt, hogy valami formája legyen (mert inkább semmi, mint valamely nevétséges kísérlet). Egyenként kiabálták a neveket a listáról, melyre Brozik feljegyezte az ajánlozókat. Lassan-lassan előkullogtak, végre már nem hiányzott más, csak a Mari párja.

— Hogy hívják a táncosát? — kérdezte tőle a bömbölő hangú Kolotnoki.

— Nem tudom.

— Az mégis furcsa. Úgy látszik, megszó-
kott. Vagy talán maga nyelte le kisasszony, —
tette hozzá vidám röhejtel.

Keresni kezdtek: «Vadász úr, vadász úr!»
kiáltozván, a hegyi vízhang ismételte, hasz-
talan, a vadász nem volt sehol. Pedig a pus-
kájára, vadásztarisznyája ott lóg a fán. Ki tud
felőle? Egy lélek sem tudott. Ejnye, ez mégis
különös. Egy ember megsemmisült, hogy
nyom nélkül tudjon elveszni.

A négyest most már meg kellett kezdeni,
Mari tehát kimaradt, de a helyett majd min-
den figyelem rá irányult. Mamák és leányok
gúnys pillantásokkal szurkálták. Ez az, kinek
a táncosa megszökött. Pedig nem is rút. A fér-
fiak figyelme se ugrotta át. Hogy elszomorod-
ott, — mondák. — Pedig csinos egy jószág.

Érezvén, hogy czélpontja a nyilaknak, sze-
retett volna itt nem lenni, elmenekülni kábító
lehangoltságával, melyről számot se tudott
volna adni az első percében (ámbar érthetni,
hogy borszantó az ilyesmi), de kevély lelkének
daczossága minden egyéb bizonytalan érzéseit
elhomályosította és csak azért is vesztig mar-
adt, hogy közönyt mutathasson.

A négyes ezúttal minden látványossága és
előkelősége dacára nem bírta lekötni a soka-
ságot, annyira uralta a vadász eltűnése. Az a
körülmeny, hogy a puskája, tarisznyája ott ma-
radt, valami rejtélyes színt kölcsönzött az
egésznek. Sokaknak, a kik a színházakba jár-
nak, eszébe jutott a büvös vadász regéje, csak
a fránya Kolotnoki csattantott el egy ostoba
élczet a különböző találgatásoknak közepette,
olyan hangosan, hogy Mari is meghallotta:

— Nini, ott a vadász, fölvetve a valódi
alakját!

És a fölpántlikázott szürke számárra muta-
tott, mely csendes filozófiával legelészett a gar-
rád szélén.

Mari öntudatlanul ököibe szorította kis ke-
zét. De sokért nem adná most, ha a vadász itt
teremne és meghallaná, — majd adna az neki.

Néhányan mosolyogtak a Kolotnoki tréfáján,
de a nagy többség még váltig feszegette a rej-
tély nyitját, míg szerencsésen rábukkant. Persze,
no persze. De hogy is lehetett csak egy pillan-
tatig más gondolni, mikor olyan világos, mint
a nap, és annyira közelfekvő, mint a sórtartó-
hoz a paprikatartó. Úgy van, úgy, Patkó volt,
a híres haramia, Isten úgy segéljen, csak ő
lehetett. Ide jött egy-két vig órát csapni, egy-
két szép fejről cselédnek a fejét elcsavarni,
a mint hogy ki is nézte a pokol pozdorjája a
legszebbet. (Most már ezzel az eseménynyel
előlépett Mari a legszebbnek.) Itt azonban nyil-
ván olyan valakit pillantott meg időközben, a

RAKODCZAY SÁNDOR HORVÁT BÁN.

kitől megjárd, hogy felismeri, utcu hát vesd
el magad, elinalt tarisznya, puska nélkül, mert
bizonyosan sürgős volt neki.

Ez volt a legszínesebb magyarázat, tehát ezt
hitték el. Villámként terjedt el a hír, hogy
Patkó volt, a híres betyár, kiről azt sirja a
nóta: «Láttál-e már egy lovon hét patkót?»
Érdekes, hogy a hét patkóból most csak az
egyik jelent meg, mert se a lovát nem hozta
el a négy patkóval, se az ezüstre patkolt esz-
máját, topánkát viselt, mint az urak. Már csak
a fölött sopánkodtak, kivált az asszonyok, hogy
nem nézték meg behatóbban, hej pedig ugyan-
csak megnézni való legény volt, — hanem hát
ki gondolta volna azt akkor?

A vargák és a mézárások, kikben van egy
kis fogdmeleg természet, a fejüket vakarták:
«ejnye, ejnye», mert a hét patkóból éppen az
az egy a legértékesebb, a melyik itt volt, a
hetedik, az aranyból való patkó, lévén kétszáz
arany vérdíj kifizetve rá. Kutyateremtette, beh
jó mulatságot lehetett volna ezen csapni, s ki
is számították legottan, mennyit tenne az ki
szivarban, borban, míg a szelidebb lelkű sza-
bók és mézeskalácsosok nem bibelődtek ilyen
különben is már elszalasztott ábrándokkal,
hanem a tényleg létező puskára és tarisznyára
nézve igyekeztek olyasforma határozatot ér-
lelni meg, hogy szolgáltságát át a rendőrség-
nek, melynek szimathányára és élhetetlensége
ez alkalommal sok oldalról és igen behatóan
tárgyalatott, úgy, hogy a tekintetes főkapitány
úrnak, ki ilyen időtájtban rendszerint ft. Szere-
szen János plebános úrnál szokott tarokkozni,
ugyancsak módja volt sokat csuklani.

Így tartott ez sokáig, késő estig, míg végre
megérkezett a «Sas»-vendéglő háziszolgája, a
pupos Fili és egy kis czedulát hozott a Nr. 3-tól,
(névszerint Fitos Jánostól) Brozik uramnak,
hogy miután egy elhalasztatlan dolga miatt
puskája és tarisznyája nélkül jött be a városba
és már nem mehet vissza, a mint tervezte, szí-
veskedjék vagy elküldeni, vagy hazahozni a
holmiját, mire az egész legenda összeomlott,
mely sajnálatára a rendezőségnek, mely sze-
rette volna fölcizomlázni vele a szüretjét.

Tóth Mariról azonban még jókor gondoskod-
tak, mikor a legenda még ép volt és teljes ere-
jében virágzott, maga Répásiné asszonyom adta
be azt neki kávéskanállal, úgy, hogy volt benne
sajnálkozás is, becsérlés is, de hisz az orvos-
ság is úgy megy, a keserű valami édesben,
együtt véve mégis émelegős; de legalább ő
maga is megnyalta végén a kanalat.

— Tudja-e leányasszony, hogy ki volt a
drágalátos gavallérja, mert olyan ártatlan pófá-
val áll itt, mintha nem tudná? Hát az bizony
a rettenetes Patkó volt, a rablógyilkos, a kit
kilencz vármegye pandurja fogdos. Hiába me-
reszti a nagy szeméit. Olyan az, mint a szent-
írás, hogy ő volt. Többen felismerték, Karattván
Mihály az órás pedig megesküszik rá, mert
képes újságot járat s látta abban a mappát az
ábrázatról. Maga ugyan nagy szerencsét esi-
nált, szép rozsmaringot kötött a pártájához,
mondhatom. Hiába ájúlódik most. Akkor kel-
lett volna nem vigyorogni a szemé közé. Lát-
tam én, a mit láttam. Oh Istenem, Istenem, és
az az én félkegyelmű uram szedte fel. Hiszen
én is hibás vagyok, hogy jobban nem tartom
pórázon. De még jó, hogy le nem ütötte vala-
hol azokon a néptelen utakon, mikor együtt
jöttek (a kezeit tördelte). Csak egy hajszál hija,
szentséges ég, hogy most én nem vagyok
özvegyasszony.

S ezen aztán elkezdett keservesen sirni, hogy
szinte a megszokás is túlharsogta, míg Tóth Mari
testét lassú reszketegség fogta el, szemé ki-
tárgult és elhomályosodtak a rémületől, neme-
sen ivezett homlokáról hideg verejtéket szajtott
ki a borzongás, minden rév elhagyta arczát és
semmi egyebet nem látott, nem érzett eleinte,
csak azt, hogy a szőlőföld szalad velők, a tán-
czoló párok egyetlen gyurmává olvadnak össze,
a diófák megfordulnak a koronáikkal, aztán ki
tudja meddig nem érzett semmit, nem tud sem-
miről, csak azt látta, mikor a szeméit felnyit-
totta, hogy Rozália tartja a karja közt s Klári
friss vizet loccsant az arczába.

— Hol vagyok? — nyögte halkán, lehellet-
szerűn s feje bágyadtan esett a Róza vállaira
vissza.

(Folytatása következik.)

RAKODCZAY SÁNDOR,

AZ ÚJ HORVÁT BÁN.

A magyar politikában sok a kemény dió, de
ez idő szerint alig jutott csak egynek is olyan
kemény, mint Rákodczay Sándornak, a ki azzal
a feladattal vette át a báni méltóságot, hogy
rendes és észszerű medrébe tereli a tengelyből
alaposan félrehibbant horvát politikát. Egy
mesterségesen felizgatott, évtizedes tévtanokkal
félrenevelt közvéleménnyel szemben, melyet
kalandorstíliu politikuskok tűzelnek, érvényt kell
szereznie a népszerűtlen jognak és igazságnak,
le kell csitítani egy mozgalmat, a mely már
magán viseli a lázas nép-betegségek jellemző
tüneteit.

Rákodczay bán nevével váratlanul vetette föl
az események egy hulláma; pár hét előtt még
névét is alig ismerte valaki Budapesten a zágrá-
bi báni itélőtábla elnökének, ma pedig az
események középpontjába került. Eddig politi-
zázás nélkül töltötte be előkelő bírói tisztét,
Themis tiszta, nyugodt levegőjű csarnokában, —
ma be kell állnia hullámzórnak a féktelen
politikai szenvedély nem épen tiszta áradata
ellenében. Megvannak-e benne az erre való
tulajdonságok? Ha babonások lennének s szüle-
tése évéből akarnák következtetni, azt kellene
hinnünk, embere a harci zajnak: 1848-ban
született, háborús évben. Származása megfelel
a horvát báni állás régi hagyományainak:
Horvátországban letelepült előkelő magyar ca-
ládából származik. Magyar iskolázásban része-
sült, magyar bíróságoknál kezdte pályáját,
Zomborban, Baján, Nagy-Kikindán volt bíró,
majd az akkor még osztatlan budapesti kir.
tábla segédbírója lett. Innen vitte el gróf
Khuen-Héderváry bán Zágrába főügyésznek
1885-ben. Hamar lett, már egy év múlva a hor-
vát hétszemélyes tábla bírója, majd 1893-ban a
zágrábi kir. törvényszék elnöke, 1898-ban a
báni itélőtábla alelnöke, 1905-ben pedig elnöke
Szép pályát futott meg, a mely mintegy szim-
bolizálja báni hivatását, a törvények embere

volt s a törvénynek kell érvényt szereznie most
is, törvényadta hatalmával, bölcseséggel és
tapintattal, de szívós, kemény erélyvel is. Az
események döntik el munkája sikerét; nehéz
feladatában, a reá váró erős küzdelmekben a
magyar nemzet egész figyelme és rokonszenve
támogatja.

DOBY JENŐ

1834—1907.

Művészeket, műértőket s művészetünk álla-
potainak pontosabb ismerőit kívül kevesen is-
merték az utóbbi időben Doby Jenő nevét. Ke-
vesen tudták róla, hogy a rézkarcz nemes mű-
vészetének nálunk ő a meghonosítója s leg-
eredményesebb fejlesztője. Az olyan szerény,
magába vonult életű embert, mint ő volt, köny-
nyen elfelejtik, kivált, ha a foglalkozása is
olyan, hogy feltűnő, zajos sikerekre nem igen
számíthat munkáival, legfeljebb az igazi mű-
ismerők kicsiny csoportjában. A mióta a réz-
karcz megszűnt mindennapi használatban levő
reprodukáló módszer lenni s teljesen a művészi
kifejezés egyik eszköze lett, közönségének köre
ép úgy szűkebbre szorult, mint a hogy munká-
sai is megkevesbedtek. Doby Jenő azonban nem
csüggedve s finom mesterségbe való mély el-
merüléssel tanította tovább a rézmetszést az
iparművészeti iskolában s csaknem egy negyed-
századra terjedő munkásságával egész nemze-
déknek nevelt fel.

Kassai származású ember volt, unokaöcse
a nemes emlékeztető Henszlmann Imréné, a
magyar műtörténeti irodalom úttörőjének. A réz-
metszést legelőbb Fuchsthalernál, az akkor is-
mert pesti metszőnél kezdte tanulni, aztán
Bécsben, majd Rómában folytatta tanulmá-
nyait. Hazatérve, mint rézkarczó, nem talált
elégendő teret az érvényesülésre. Kénytelen
volt arcképek festésével foglalkozni. Közben
több külföldi tanulmányutat tett s lassankint
mind több a rézkarczó szakmába vágó meg-
bízást kapott, melyek közül legnevezetesebb
volt a budai várban levő «Zentai csata» című
képek rézmetszete. Ettől fogva sok megrende-
lést kapott Bécsből, a magyar kormánytól,
1884-ben pedig kinevezték az iparművészeti
iskola tanárává. Élete utolsó szakát csaknem
teljesen a tanári működés töltötte be; legutóbb
azonban ismét nagyobb munkába fogott: Rá-
közi Mányoki-féle arcképeknek része karco-
lásába, — ezt azonban már nem fejezhette be,
a halál kiragadta kezéből a karczó tüt.

A KECSKEMÉTI VINCZELLÉR-ISKOLA.

A kecskeméti 200 kat. holdas állami Miklós-
szőlőtelepen 1901 január 7-ikén megnyitott vin-
czeller-iskola hazánkban a legfiatalabb.

Az évenként január 7-én kezdődő és decem-
ber 1-éig tartó 11 hónapos tanfolyam rendte-
tése lehetőleg a katonai szolgálaton már túl levő,
irmi-olvasni tudó 40 szőlőmunkást főleg a ho-
moki szőlőművelésben lehető jól kiképezni,
hogy értelmes előmunkások, illetve megbízható
vinczellerek, esetleg munkavezetők alkalmaz-
hatók legyenek.

Az iskolában teljes ellátáson felül havi 10 ko-
rona fizetést is kapnak, mert a tanfolyam egész
ideje alatt kötelesek napkeltétől napnyugtáig
szorgalmasan dolgozni és minden munkát el-
végezni.

A tanítás csupán az ünnep- és vasárnapok
délutánjaira és a téli estére szorítkozik. Az
oktatás a legkönnyebb részzel, a káros állapot
ismertetésével kezdődik, majd a növénytan leg-
fontosabb tételei, a növénybetegségek, a talaj
és trágya ismeretelemei után a főtápanyagok,
t. i. a gyümölcsfajenyésztés, a szőlőművelés,
szüretelés és borkezelés következnek. Végül a
konyhakertészet, méh- és selyemtenyésztés alapsi-
mukairellő is tájékoztatva lesznek. Télen át
pálínkafőzéssel, kosárkötéssel és oltási gyakorlat-
okkal is foglalkoznak.

A 200 kat. holdas telep fontosabb munkáit,
pl. a metszést, válogatást, permetezést, borházi
munkákat kizárólag a tanulók végzik. Napszá-
mosok csak a kevésbé fontos munkáknál, ki-
segítőül használtatnak.

DOBY JENŐ.

Az élelmézést külön szerződött vállalkozó
látja el s úgy ennél, valamint a rend és fegy-
lem tekintetében a katonaságnál szokásos mód
alkalmaztatik.

Az állami Miklós-szőlőtelep 1883-ban kelet-
kezett, s habár maga túlrítán állt tőkék, ho-
mokra be nem vált fajtái és természetlen szikes
foltjai miatt aránylag nem sok jövedelmet hoz,
de fennállása óta részint közvetlenül, részint
közvetve nagyot lendített az ország szőlőműve-
lésén, különösen pedig a homoki szőlőtermelést
soha nem remélt tökéletességre emelni segí-
tette, mert homoki szőlőink fajborai izre, minő-
ségre kifogástalanok s napról-napra kereseteb-
bek, esemeszölője nem kevésbé páratlan jó-
sága.

A régenye csupán birkafelegölül használható
silány homokbuczkák helyén magának a szak-
szerűen telepített és gondosan kezelt jó szőlő
kat. holdanként nem egyszer kétezer korona évi
jövedelmet is hoz. Ez az oka, hogy innét a ma-
gyar nép nem vágyik Amerikába, mert a homoki
vidékre vetődött legszegényebb ember is csak-
hamar pár holdas buczkát szerez, persze hit-
telbe, arra házat épít s az apránként beállított
szőlő jövedelméből kifizeti adósságait, felneveli
nagy számú gyermekeit, sőt öreg napjaira szép
vagyonkát is gyűjt magának.

Kecskeméthy Géza.

ÚJ SÉTAÚT A GELLÉRT-HEGY ALJÁN.

Az öreg Gellért-hegy lassankint egészen
átalakul. Az egykori bozontos, kiálló szikla-
bordáit komoran mutogató romantikus kö-
tömeg egyre-másra egészen «kiképzett», kö-
rülrkerített, mesterséges sziklával kirakott kul-
turhegygyé városiasodik. Egykor marczona po-
gányok hurczolták föl rá Szent Gellértet, hogy
ledobják onnan a Dunába — ma az ősök
tetteit expialó utódok odaállították az öreg
szent hatalmas bronzalakját; a mint magasra
tartja a csillogó aranykeresztet s zordon fenség-
gel tekint le a lábainál alázatosan kuporgó po-
gány magyarra. A bronzszent lábait alatti pedig
úgy kikövezték a hegyet, hogy az embernek azt
kellene hinni láttára, hogy a városi kövezőknek
túlteng az ambíciója; nem éri be a vízszintes
utczák folytonos bontásával és kövezésével,
hanem most már függőleges irányban is ter-
jeszkedik. Szerpentin-utak, lépcsőket, szökő-
kutakat építettek rá, — ezeknek legalább meg-
van az a jó tulajdonságuk, hogy könnyebben
feljut rajtuk az ember a hegy tetejére, a hol
kivált este Európa legszebb látványosságainak
egyike járul előbe: a százezernyi lámpa fényé-
ben, hol élesek, hol a homályba vesző kör-
vonalt Budapest.

A hegy déli oldala egy-két év óta tökéletesen
átalakult. A Ferencz József-híd fejevel szem-
közt tavaly építették fel a Budát friss vízzel el-
látótt vízvezeték viztartót, a melynek környé-
kén nagyon kellemes kis kertet csináltak, a
melyben árnyék nincs ugyan még s ezért dél-
előtt forrón odátűz a nap, de délután, mikor a

nap a hegy nyugati oldala mögé vonul, a leg-
jobb hűsítő helyek egyike az egész fővárosban.
Odább dél felé pompás villák egész sora épült,
közülük egynehány egész olyan, hogy kastély-
nak is beillik, új utak és utcák keletkeztek, —
egy-két év múlva itt lesz Budapest legelőkelőbb
s legnagyobb kertés ház-telepe.

A legújabb keletű munka a Gellért-hegy kör-
nyékén az a keskeny, hosszú sétaút, a mely a
hegy keleti lábánál húzódik el, a hol még a
mult évtized elején apró viskók sorakoztak
fűcskefészkek módjára a sziklákhöz tapasztva.
A Rudas-fürdőtől a Ferencz József-híd fejéig
vonul ez a sétaút, egy helyütt felkanyarodik
lépcsőivel a hegyoldal egy elég tágas szikla-
teraszára, majd megint lesiet a villamos vasút
sineihez. Az utat kerítés szegélyezi; ezt már
tavaly kezdték építeni s akkor sokan csodál-
koztak rajta, sokat zsörtölődtek miatta: minek
a hegyet bekeríteni, úgysem szalad bele a Du-
nába, — minek elvenni vadregényes, őse-
reti jellegét? Egyáltalán nem tudták kitalálni,
hogy mi a rendeltetés ezeknek a román oszlo-
poknak, melyek hol kápolnaszerű zömök épít-
ményekben végződnek, hol pedig fagerendás
glorietté magasodnak? Most már látjuk, hogy
a közte s a hegy között elterülő keskeny teren
sétaút lesz, nem sokkal szélesebb magánál a
a kerítésnél, de kellemes, délután hűs pihenő-
hely. S mivel közvetlen alatta szalad el a villa-
mos, be kellett keríteni s ha már bekerítették,
diszes művészi kerítés kellett neki, a mely stilu-
sában, egyes motívumaiban erősen emlékeztet
az újabb budapesti építkezés legnagyobb büszke-
ségére, a Halász-bástyára.

A kik sajnálják a vén hegynek az átalakítá-
sok során odavesztett romantikáját, azoknak
meg kell nyugodniuk, a hogy megnyugodtak az
alföldi pásztor és betyár-romantika eltűnésé-
ben. A kultura természete hozza ezt magával:
átalakítja a maga czéljai és izlése számára a
természetet s emberi kéz alkotásaival szegi körül
a föld ősfordalmainak emlékköveit, a szikla-
hegyeket. Annyi emberkéz alkotta kötömegek
között a Gellért-hegy sem maradhatott meg
szüzi egyszerűségében.

A SÁRGA NAGYÚR.

Elbeszélés. — Irta Cholnoky Viktor.

— Micsoda forradás ez itt a kezefején? —
kérdeztem egy nap az én világszorgos baráto-
mat, Amancich Filippót, a kivel akkor már
két éve nem találkoztam, de a ki olyan nyuga-
lommal és minden póz nélkül állított be a ren-
des kis vendéglőnkbe, mintha tegnap este vál-
tunk volna el egymástól.

— Ez itt? — kérdezte vissza, kiköpvé szájá-
ból az összerágott szivarja dohánytörmelékét. —
Oroszlán.

Úgy mondta ezt, mintha én például azt mon-
danám, hogy szunyogcsipés. Imponáló és me-
gint csak minden póz nélkül való hidegvérrel.
Egyáltalán az tetszett nekem ebben az ember-
ben a legjobban, hogy minden hősködé, min-
den henegezés távol tőle; becsületes, szinte
gyermeki lelke abszolút nem talált semmi vir-
tust abban, hogy olyan dolgokon ment kereszt-
tül, a miből egy egész regény kitellenék. Ezzel
imponált nekem legjobban s ezzel tudta felé-
reszteni a legnagyobb mértékben az érdeklődé-
semet.

— Hogyan? — mondtam most is érdeklődve. —
Oroszlánharapás? De nem látszik nagyon a
fogak helye.

Filippo valami egészen kurta nevetést hal-
latott, annak a végét is belefajította a szódás
borába. Aztán szétfürölve a bajszát, valami
nagyon kedves jövedvel mondta:

— Hát tudja, tiszteltemélő gentleman,
annak van némelyes oka, hogy itt ne látszassék
semmiféle foghely. A többi között például az,
hogy az oroszlán nem kutya. Az oroszlán, a
mikor harezza kel, nem a fogát használja, ha-
nem a körmét. Hígyje el, hogy azzal is egészen
tisztességes eredményeket tud elérni. Az oroszlán-
nak a foga evőeszköz: fegyvere a karma. Ez
is karmolás itt.

Új szivart vett elő, a mi nála mindig annyit
jelentett, hogy beszélni akar. Én gyűjtöttem
meg neki a gyűjtőt, a mi nálam meg mindig
annyit jelentett, hogy hallgatni akarom. Filippo

csak a szemével intett a csaposlegénynek új szódásborért, aztán mindjárt hozzákezdett:

— Az idegen légióból szöktem meg. A kutya se állja ott ki. Csavarogtam egy ideig a marokói piszok falvakban, mert arra vetődtem, aztán kimentem valahogyan egészen Morgadorig. Kikötő, — ott mindig akad valami. Csakugyan akadt most is. A szállónak nevezett undorító kalyibába, a hova egyetlen maravédi nélkül állítottam be... engem Mogadorban kidobhatnak... velem egy napon érkezett meg egy angol is. A spleenes fajtából való, a ki hazulról a kőd elől szökött, ide meg oroszlánt vadászni jött. Vezetőt keresett s felesleges részleteznem, hogy félóra mulva már a madaram volt. Megszerződtem vele, hogy megyünk együtt a sivatagba.

Még egy arabot vettünk magunk mellé, a ki néha krakogott meg buffogott és azt beszélni kezdte. Aztán Dseninen meg Aiuszalan keresztül neki indultunk a sivatagnak. Mármost, —

Az angolnál, meg nálam magazin Winchesterpuska volt, az arabnak a gazdánk kitűnő francia duplacsövűt adott, robbanó golyóval töltve. Arra az esetre, tudja, ha baj lenne.

Ott fekdűntünk a hideg, szinte vaczogató afrikai éjszakában, a melynek a levegője csippte a hátunkat, míg a forrón maradt homok szinte sütögette a gyomrunkat. A sivatag közepén. Tudja maga, hogy mi az a sivatag? Nem. No, hát arról is hallgassanak nekem a költők, mert úgy sem tudják megmondani, ha megpukkadnak is az erőlködéstől. Képzelnem el valami sárga homoktengert, milliónyi hullámmal. A legtöbb egy barázdában fut, a széljárás szerint, de van köztük harántos is, meg egészen különálló, zárt és szomorú, mint valami elhagyott, jeltelen sírdomb. És van közöttük alacsony, de van magas is, emeletnyi magas. Egy ilyen emeletes homoktorlóadás adta meg nekünk is a szemhatárt. És sárga minden. Sárga a homok, sárga a levegő, sárgák a csillagok. Sárga

ki úgy fekdűnt a homokban, mintha a klubjában fekdűne valamelyik diványon. De még ki sem tudtam mondani a rövid kérdést, a mikor összeomlott a meglevenedett homoktorlasz, mögöttem pedig az arab siránkozó röfféssel emelkedett fel és kettőt ugrott hátrafelé. Pontosan tudom, hogy kettőt, mert hátra fordultam fektemből, úgy néztem rá. És mire visszafordultam, akkorra rám szakadt a sivatag homokja. Hahaha! Szinte most is érzem azt az érzécsalódást, hogy nem az oroszlán vetette rám magát, hanem a sivatag homokja omlik össze mind, de mind a fejem felett. Csak a rettenetes bűz, az oroszlán lehelle, meg a bordám sajgó fájása keltette a tökéletesen elkábult agyamban valami állati veszedelemnek a sejtelmét.

Két tompa puffanást hallottam még, aztán megfulladtam. Valami földgömbnyi súly zuhant a mellemre, két másik földgömb meg sietve jött elő a szemem jobb és balsarkából és összeszorította a halántékomat. Az angol, a ki olyan

A SVÁBHEGYI NORMAFA MAI ÁLLAPOTÁBAN.

én nem akarom magát utleírásokkal mulattatni, tehát csak ott folytatom, hogy az oroszlán helyéül a Kalib-oázist választottuk ki. Tudja maga, mi az az oázis? Nem. No hát csak azzal hallgassanak nekem a költők. Egy csomó ortromba tevenyom, a melyekből valami sárga piszkos vízféle fakad, egyetlen szál vedlett palma, olyan mint a porveregető tollseprő, meg egy csomó élődi, kapaszkodó növényproletár, a ki még a homoknak is ki tudja szívni a levét. Nohát, ez az a híres oázis.

Ott ültünk egy buczkán és vártuk, míg beesteledik. Az az, hogy dehogyan is az estét vártuk! Van is a Szabarán este. A mikor a nap korongjának az alsó széle odaért a szemhatár pereméhez, az arab röffögött valamit és kivéve az iszákjából a velünk hozott kecszegödöllyét, odakötötte nagy sietve az oázistól vagy három pökénynyire levert karóhoz. Jól tette, hogy sietett: mire visszajött, már éjszaka volt. A mint a nap lebu-kott, szinte nyomban beállt a sötétség és fejünk fölött kigyulladtak a csillagok. Elindulhattunk a felé a nagy homokhullám felé, a melyet már napközben kinéztünk magunknak fekvőhelyül.

volt még az arabnak a különben szürkés-fekete arca is. Olyan sárga, hogy megkérdéztem tőle, miért sápadt? Valamit kurrogott vissza, a miből csak annyit értettem ki, hogy fél.

— Mitől fél?

— Majd meglátja mindjárt, — köhögött vissza az arab, a ki legalább százszor volt már oroszlánlesen.

Köröskörül a legkábább csend vett körül bennünket, olyan csend, hogy azt már hallani lehetett. Csak a nyavalys gödölye mekegett néha, de aztán az is megunta és elhallgatott. Fölnéztem. Az ég, a sárga ég, úgy borult ránk és az egész sivatagra, mint valami óriási, mérhetetlen bronzharang...

És egyszerre ez a harang megkondult. Tiszta, mély, kietlen távolságból jövő zenei kondulás. Az arabnak mögöttem elkezdett vacogni a foga. A harangkongás pedig egyszerre száraz, erőszakos, levegőt szagató hördüléssé hullott szét s ugyanabban a pillanatban az emeletnyi homokbucza tetején megmozdult, felágaskodott a sívóhomok.

— Mi ez? — sugtam én oda az angolnak, a

hideg maradt, mint a béka, két golyót egymás után lőtt bele a rám rohant oroszlán szívébe és a fenevad rajtam vonaglott ki beestelen életét.

Nagy nappal volt már, a mikor feleszméltem; ez a balkezem ni, ez össze volt szagatva, hiszen látja, a mellem bedöntve, két bordám beszakadt. A fejemet az a harákoló barom, hogy magasabban legyen, odaágyazta a döglött oroszlán sörényes nyakára...

Mármost megint nem szolgálók utleírással és nem mondom el, hogy hogyan czipeltek fel Gadamészen keresztül Tripoliszba. Ott fekdűntem, abban a czudar, fehér, lapos városban két hónapig, akkorra lett annyi erőm, hogy talpra álljak. Az angol, a tőképénzes gazember, annyi pénzt adott, hogy első osztályon hajózhattam át Mal-tába, a hol természetesen és pontosan megkaptam a lázt. Akkor igen közel jártam Flegetonhoz.

... Filippo kiitta a borát, megbillentette a süvegét s ezzel bucsuzott el tőlem:

— Majd egyszer elmondom azt is, hogy ki az a maltai láz.

A HÉTRŐL.

Az adós. Az igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőház elé, a mely, ha törvénynyé lesz, lényegesen javít az ország legnagyobb testületének a helyzetén. Nem is kell talán külön megmondani, hogy ez a legnagyobb testület minálunk — az adósok testülete. Ifjú nemzetgazdák már régen török rajta a fejüket, hol laknak Magyarországon — a hitelezők, mikor minden látható ember — adós? Ilyen viszonyok mellett azt lehetett volna hinni, hogy nálunk adósok lenni valami egyszerű állapot lehet, ha annyi rengeteg ember kívánczik ebbe a sorba. Pedig szó sincs róla. Börtönbe ugyan nem hurezolják az adóst Magyarországon, de azért ugyancsak keménynyé teszi a törvény a kenyerét is, az ágát is annak, a kinek a hitelező a gondviselője. A mi az adós fizetéséből, ingóságából eddig is lefoglalhatatlan volt, az épen annyit tett ki, a meny-nyiből és a miből már — lehetetlen volt meg-

van győződve róla, hogy az élet legszebb, legirigylendőbb, legboldogabb szaka — a gyermekkor, a mely nem ismer bajt, gondot, fáradtságot, aggodalmat és csalódást. Csak egy van, a ki ezt az igazságot kétségbe vonja és bizonyára energikusan tiltakoznék ellene, ha adónak valamit az ő tiltakozására, és ez — a gyermek maga. A gyermek nem érzi a maga állapotát olyan tökéletesnek, mint a felnőttek és ha hirdetjük azt, hogy igazán kacagni csak a gyermek tud, ne feledkezzünk meg arról sem, hogy sirni is gyermekkorunkban sirunk legtöbbit. Ezek a meleg sorok jutnak az eszünkbe, most, mikor a fővárosi tanítók és tanítónők egy mozgalmáról olvasunk hírt az újságban. Ez a mozgalom az iskola órarendjének a megváltoztatására törekszik. Arra, hogy a tanítás ne reggeli nyolc, hanem kilenc óraor kez-dődjék. Ez a mozgalom igazán időszzerű most, épen azért, mert most — zárva vannak az iskolák. Tehát akkorára, a mikorra megnyílnak, már meg lehet valósítani. És az a nézetünk,

idejére ott lehessen, a hol a tudományt mérik. Ez az állapot, ez a rend nem alkalmas arra, hogy a boldog gyermekkor vidám emlékeit gyarapítsa. A gyermek álma is megérdemli, hogy kiméletesen bánjanak vele.

*

Montignoso grófné. Imám a második férj válik a feleségétől Montignoso grófné miatt. Az első — az ő férje volt, a mostani szász király. A második Guicciardini gróf, egy olasz arisztokrata, a kinek a firenzei villáját bérelte ki az egykori szász trónörökösné. Bizonyos dolog, hogy ez a második válas nem alkalmas a növelésére annak a szimpatianak, a mely a romantikára hajló, ábrándos és érzelmes lelkekben akkor kigyúlt, mikor Montignoso grófné, akkor még Lujza trónörökösné, először hagyta ott a drezdai palotát, hogy a boldogság álmait keresse. Sőt sokkal valószínűbb, hogy igen sokan, a kik akkor a romantika kékes zománczú glóriáját látták a temperamentumos herczeg-

A SVÁBHEGYI NORMAFA 1885-BEN. — Keleti Gusztáv festménye a Székesfővárosi Múzeumban.

élnie. Pedig élnie az adósoknak is kell — első-sorban épen a hitelezői érdekében. Ezért nem csak az adósoknak, hanem a hitelezőknek is érde-keben cselekszik az új törvény, a mely az adós existenciáját, illetve az existenzia lehetőségét megtámadhatatlanná teszi. Vele szemben megszólal az aggodalom, hogy ez a kiméletes-ség meg fogja gyarapítani azok számát, a kik a szükség parancsa nélkül veszik igénybe a mások segítségét. Ezek az úgynevezett köny-nyelmű adósságcsinálók. Való, hogy ilyen emberek is vannak. De az is bizonyos, hogy az adósságcsináláshoz két ember kell. Az egyik, a ki kéri a kölcsönt, a másik, a ki adja. És minthogy nincs olyan törvény, a mely a kölcsön adását bárkinek és köteleességévé tenné, nyilvánvaló, hogy a könnyelmű adósságcsiná-láshoz is két könnyelműség kell. Az adós és a hitelező. Ha nincs könnyelmű hitelező, nincs könnyelmű adós sem és egyáltalában nem hibája a törvénynek, ha mind a két csoportnak a sorait megriktítja.

*

A gyermek. A csupa lélek és csupa szeretet Edmondo d'Amicis írja: Minden ember meg

hogy meg is kell valósítani. Egy budapesti ember mondotta a télen:

— Alig várom a vakációt, mert ez az idő az, a mikor — láthatom a gyerekeimet. Évközben csak ebédnél találkozhatom velük. Este, mire hazajövök, már aludniok kell, hogy reggel az iskola miatt fölkelhessenek és elmehesse-nek már akkor, a mikor én — még alszom.

A budapesti mamák viszont tanúságot tehet-nek róla, hogy az iskolás gyerekekkel kétszer van baj minden nap. Este, mikor muszáj nekik lefeküdniük, mikor még fönt szeretnének ma-radni és reggel, mikor föl kell kelniük, mikor még aludni szeretnének. A ki télen korán reg-gel a főváros utcáin jár, föltétlenül kell, hogy részvevő meghatottság támadjon a lelkében. A nagyvárosban hét óra után még a pihenés az úr. A város még alszik. A hideg ilyenkor a leg-élesebb és legmaróbb. A kőd feketesége borong az utcákon. És ez a hideg, kődös, csöndes uteza tele van didergő kis gyerekekkel, a kik a homályban botorkálva baktatnak az iskola felé. A melyik messzebb lakik és a módjából villamosra se telik, kénytelen már hat óra előtt fölkelni és esetleg egy félórát is gyalogni ebben a nyirkos, hideg, maró levegőben, hogy

asszony barna fűrtel körül, ez után a második «esete» után lelkükben hideg kiábrándulást éreznek. Ezeknek az embereknek akkor se volt igazuk, most sincsen igazságuk. Montignoso grófné akkor se volt jobb, mint most és most se rosszabb, mint volt akkor. Ez a szárnyaló fantáziával megvert versíró asszony a boldogság fanatikusai közé tartozik, a melynek sokan vannak, sokan vétkeznek és csetlenek-botlanak e földön. A fanatizmus egy jog értésének túl-tengése, oly erős meggyőződés e jog igazához, a mely nem képes semmi megalkuvásra. Való, hogy mindnyájunknak jogunk van a boldogság-hoz, de régi igazság, hogy a boldogság nem állandó foglalkozás és abból, a mihez jogunk van, vajjon mi a miénk tökéletesen és hibátlanul? Az egészséghez is kétségtelen jogunk van, de azért néha napján leüt bennünket a lábunk-ról a betegség és ha erőszakoskodunk a sors e rendelése ellen, csak rontunk a dolgon. A ki a türesre nem képes, annak a boldogsághoz is hiányzik a képessége. Tökéletes és teljes ezen a világon csak a — halál, mert ott megszűnik minden nyugtalanokodás. A ki nem fért el sor-sának keretei között, mikor egy trón váromá-nyosának felesége volt és öt gyermek anyja,

még kevésbé férhetett el a viszonyoknak szűkebb területén. Egy kíméletlen fanatizmus kergeti a tökéletes boldogság, az igazság után, hogy azután újból csalódottnak érezve magát, megint tovább száguldjon egy állomásra, a míg oda nem jut, a hol — nincsenek többé álmok.

A Balmaceda-ügy. Ugyanazon a napon, a melyken hire jött, hogy a brüsszeli esküdtek verdiktje alapján fölmertették Waddington Carlóst, a ki agyonlőtte a huga csábitóját, Balmaceda Ernestót; ugyanazon a napon támadást olvasok egy magyar lapban, a mért az igazságügyminiszter a büntetőtörvény reformjába nem iktatott paragrafust a csábitás megtorlására. Szó se férhet hozzá, hogy a csábitás a leglelketlenebb és legezudarabb bűnök közül való. Sokszor gonoszabb a gyilkosságnál. De ennek a bűnnek van egy tulajdonsága, a mely szinte lehetetlen földat elé állítja a kodifikátort. A kodifikált büncselekmények szinte minden esetében a szereplő feleket éles és világos ellentét állítja egymással szembe. Egy tudatosság áll szemben egy tudat nélkül valósággal, vagy egy jóhiszeműséggel. A csábitás bünessétől ez az ellentét elhomályosul, a kártevő és a kárvalott cselekedetének és sorsának határvonalai elmosódnak. Franciaországban épen most nagy vita folyik erről a kérdésről és Paul Hervieu egy nemrégiben megjelent tanulmányában ezeket írja: A csábitás eseteinek kilenczvenkilenc százalékában nem bűnös és áldozat állanak egymással szemben, hanem vagy bűnös és czinkostárs vagy áldozat és áldozat roskadoznak egymás mellett. Az ő egyetlen hivatott bírójuk: a végzet, a mely soha se marad adósa a maga földadatának. És a hányszor a sors úgy hozza, hogy a végzet ítélete bíróságok revíziója alá kerüljön, e revízió eredménye mindig — a jóváhagyás. El kell ismerni, hogy az események híven szállítják a francia író véleményének az igazolását. Itt van a Waddington-Balmaceda eset. Balmaceda bűnére nincs paragrafus a büntető-törvénykönyvben, de volt a végzet kódexében. Sokkal szigorúbb, mint a melyet a jogtudósok mértek volna rá. A megtorlás nem maradt el és a bíróságnak, mely a társadalom lelkiismeretét képviseli, nem maradt más földadata, mint az ítélet revíziója. Hogy azután helyben hagyta az ítéletet, ez csak azt bizonyítja, hogy a végzet törvényei tökéletesek.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta PEKÁR GYULA.

A fiatal asszony elképedve bámúl ki a kertbe. A havas fenyvesek alatt a kis kápolna rejtezik ottan.

— Az a kriptá! — súgja aztán tovább iszonyodva, — tudod-e Judith, hogy öreg anyáknak már felállította oda a czipeterembe a Mihály üres kőkoporsóját? Van több más, idegenben elesett Tholdalagi is ott, a kiknek ily üres koporsó jelzi az emléket. . . Igen, felállította Borbála anyáknak, — óh, ő erősebb és keményebb minálunk! «Kisírtam az utolsó könnyemet», mondta, — «most már Tholdalagi-kötelességem parancsolja: temessünk! . . .» Csak az uram neve nincsen még rajta, azt — úgy parancsolta, — a maga jelenlétében tulajdon maga az özvegy tartozik rávésetni a koporsóra. Így tették az előttem járt Tholdalagi-özvegyek is, — térdelve ott imádkoztak a kővön, mialatt a míves uruk nevéhez odavetése a «meghalt» szót és az esztendőt. Ám nekem még mindig nincs erőm ehhez a döntő temetéshez. . .

Huszár Péterné karjaiba zárja az elbágyadó teremést.

— Szívem, drága Margitot te, — szól maga is elérzékenyedve, — pedig lásd, jobb az ilyen nehez percen tülesni . . .

Igyekszik előkészíteni Tholdalaginé. Habozva vonja elő a levelet kebléből.

— Mi az? — kiált Margit, — Pétertől jött volna levél? S te nem is szólsz!

— Dehogyan is nem, — látod, hogy szólok!

— Én bolond, csak a magam bajával gyötörlek és szóhoz se juttatlak, hogy jó bátyámnak örülhesünk! Jó hír? Beszélj hamar . . . Mutasd a levelet!

— Megállj csak, szívem, — tartóztatja Judith, — itt írja ni: sanyarú fogságban és kizoztatva ugyan, de megvannak Kemény és Korniss uraimékkal a Bakese-Szeráj feletti Zsidó-Várban. Beteges a szegény uram, ez a negyedik levele, de én a többi nem kaptam meg. . . Már megsarcolták őket, — Kemény uram váltásdíjját hatszáz ezer aranyra rugtatta a khán, Apaffy Mihály uram hatvanezerrel menekült. . . aztán itt van ni: «az enyém még kisebb, jó Kemény János urunk negyvenezer tallérra nyomta le a vezérnél. Küldjed ezt a summát, szívem, hamar!» Jaj, drágám, — folytatja Judith lázasan, — hát persze, hogy jó hír, él az uram, él a te jó bátyád, örülünk neki, ámde lásd, mégse öröm nélkül való ez az öröm! Nagy summa ez a negyvenezer tallér, honnan vegyem? Ott vannak a nagy-nyulási, dedrádi és egyéb kolosmegyei porcióim, — ám az eladás vajmi keveset segít, mert ép a sarczra való sok eladás máris szörnyen lenyomta a föld árát, — e felfordult világban semmivé lett a jószág értéke. . . Mit tegyek?

Tholdalaginé növekvő nyugtalansággal hallgatja a sógornőjét. Alig hallja már a szavát, — végre is nem bírja tovább, reszkető kézzel kapja ki újjai közül a levelet:

— Az uram, az uram! . . . De hát azt mondod már, mit ír Mihály felől?

Judith aggódva hajlik föléje:

— Rosz az írása . . . alig tudom olvasni.

Margit azonban csak annál mohóbban veti rá magát a kúsza sorokra. Egyszerre felsikolt:

— Mi ez? «Szegény Mihály sógor. . .»

— Szívem, egyszer meg kellett tudnod!

« . . . immár hát föléje is bizonyos, hogy ő sincsen többé az élvelelegzők közt. Láttuk az nevé az Galga Szultán Fekete Lajstromán és bizony keservesen megsírtattuk ő kegyelmét. Isten nyugosztalja. . . »

Még egy szivbenyilalló erős sikoly, aztán párnájára hanyatlik vissza a fiatal asszony. Judith ápolja, hosszán, szeretettel. A szórtalan fájdalom után még egyszer keservesen erednek meg a könnyek, majd ezek is elapadnak és Margit kietlen, üres szemmel bámúl maga elé:

— Elvégeztetek. Csak az álmok kísértetei játszottak velem. Judith lelkem . . . most már mehetünk a kriptába.

Aztán látva Judith mozdulatát:

— Ne, — ne is szólj Borbála asszonyunknak.

— Persze, ép az a csúf Warkochy van nála most is.

— Igen . . . Magam hadt temessék az uramat. Az én kötelességem. Csak te fogsz segíteni nekem . . .

A fiatal asszony támolyogva kel fel és Judith istápolásával sebtiben ölti magára gyászruháját.

— Hisz oly gyöngye vagy drágám, majd eldülzs!

— A halott uram várja az özvegyét . . . siessünk.

És csakugyan, hogy siet szegény Margit! Lázas kapkodása közepette még el is feled valamit. Ott feleli a nyoszolyája melletti asztalkán azt a nyakláncos arany szivecskét, melyet hűségesen testén hordott mindaddig s csak most, gyöngékedése alatt tett volt le, mivelhogy a talizmánt tartó láncszem kissé meglazult. Mihálytól való ez az eljegyzési

erekye: szivformájú egyszerű aranylap, a következő felirattal: «Ez az én szívem, szíveden viseljed! Örökre hűségesed: M.» Pedig mialatt Judith ráadja a sübezáját, még körül is néz, mintha keresne valamit, de aztán csak Jánoskája sírását hallja a szomszédból és túlaradó fájdalommal hozzája szalad. Fuldokolva, hosszán ölegeti; Huszár Péterné az alatt egy csatlóssal a mívest szállíttatja. Pár perc múlva már kint vannak a hóban, mennek a fenyves felé. Nyikorog a kules a kápolna zárában, kopog a kriptába vezető grádics köve lépteik alatt, — lent állanak már a sok kőkoporsó előtt a czipeteremben. Margit homályosodó szemmel botorkál közöttük, végre lerogy az utolsó szárfokág lábához.

— Erős légy, szívem! — súgja Judith.

Már koppan a kalapács és kőbe csap a míves aczélvésője. Tholdalaginé feljajdul, kezzeibe temeti arczát; csak sejt, hogy ura neve alatt visszavonhatatlanul formálódna ki a végzetes betűk. Ott vannak már az *m*, az *e*, a *g*, most jön a legrettentőbb négy betű: a *h*, a *a*, a *l*, a *t*. . . Nem tudja azt a kopácsolást hallgatni, befogja a két fülét s úgy fohászodik:

— Csak a Te múltadnak s fiacsokánk jövőjének akarok élni . . . Amen.

Nem sokkal az ő elmenetelük után macskaléptekkel siklik be a gyerekszobába Warkochy uram. Bizalmaskodva in a székely dajkáknak:

— No hogy mint kellett magát a kis ös?

Jön ám a Nagyasszonyunk is mindjárt vizitába. Csakhogy neki lassabban mozog a lába . . . ugy-e Jánoskám te?

— Ám a gyerek fél a furcsa veres ember érintésétől és mindjárt pityeregni kezd. Különben a dajka se nagyon kedveli Gábor urat; mindig morog, ha látja:

— Hogy a leb vesse fel, — úgy pisog, mint a süke vadalma! Nem igaz ember, fut a hazugság előtte. Mindig nagy örömmel panasolja, hogy meghalt a mi Mihály urunk! . . .

Most is lesi: ugyan miben mesterkedik, hogy úgy nézdegél? Hát tényleg mesterkedik Gábor úr valamiben, hisz azért sietett úgy előre, hogy Margittal legalább pár pillanatra négyeszköz lehessen. Ám sehoh se látja a fehér szobácskában.

— És Margit asszonyom, — ő ugyan merre volna?

— Kimentek, — szól a dajka szárazon.

Warkochy beleveresedik a bosszúságába. De azért csak a háló ajtajához tipeg. Hallgatózik ott egy kisit.

— Mondom, kimentek! . . .

No ugyan tilthatja őt a székely asszony, — Warkochy se lát, se hall, és csak otthonosan nyit be imádotja ágyasházába. Alattomos gyönyörrel néz körül és mohón szívja magába e neki tiltott fészek boldogító levegőjét. Szereti ő Margitot a maga csunya érzéki módja szerint s egész elmámorosodik nyoszolyájára látára. Reszketve közeledik hozzá . . .

— Ugyan no . . . jöjjen ki már onnan kegyelmed, — okvetlenkedik a dajka.

Gábor úr meghökken: ha valami emléket magának elvihetne innen! Hisz elvinné ő az egész szobát, legkivált azt, a ki benne lakik, de hát mikor nem lehet . . . E perczben látja csillanni az arany nyaklánczot az asztalkán. Utána kap és sebesen rejti dolmányá zsebébe.

— Ifjú banya, mit lármáz? — szól aztán kietlen vigszággal, — hisz itt vagyok már!

A folyosóról hallszik a Nagyasszony csoszogása. A veres ember sietve kapja ki Jánoskát a dajka kezéből és nagy garral, tüntetően ölegetni kezdi.

— Te szép kis fiacsokám, — kiáltja, — úgy szeretlek . . .

— Csak meg ne egye! — morog a vigyázó dajka.

E perczben lép be agg Besseney Borbála a fehér szobába, — Pallos Imre, meg egy másik vén szolga támogatják. Az öreg asszony meglepetten áll meg a kép előtt és szemmeláthatólag gyönyörködik a Gábor úr babusgató gyöngédségében. Hogy szereti a kis Jánoskát, hogy dédelgeti!

— Bizony, — gyügyögi a veres ember a gyereknek, — majd gondolat viseljük mi, hogy nagyra nőjj, s olyan légy, mint boldogult jó apád! No ne sírj már, — mondjad, szeretsz-e? Ugy-e szeretsz? Mindig Warkochy bátyádhoz fordulj, ha valami bajod talál lenni, — jó az a Gábor bácsi, mindig mögötted fog állni, úgy bizony!

— Csak most már tegye le az a Gábor bácsi, — kietlenkedik a dajka, — mert még a lelkét is kisírja ez a szegény gyerek . . .

Öreg Tholdalaginé azonban nem hallja a székely asszony morgását, ő csak növekvő bámulattal tekint Warkochyra. Megöleli Jánoskát ő is, becézi a maga szigorú gyöngédségével s aztán Gábor úr karjára támaszkodva, visszamegyen vendégével a bástyaszobába. Ott megáll és remegve koppant a mankójával:

— Nézzem a szemembe kegyelmed, Gábor öcsém. Mondja csak, igazán szereti kegyelmed ezt az én árva dédunokámat?

Várja Warkochy ezt a kérdést, de maga is meglepődik az agg hölgy erős nézésétől. Ám nem az az ember ő, a ki zavarba jöjjen. Ha akarja, könnybe is lábad neki a szeme.

— Hogy szeretem-e? Mint a tulajdon gyereket. Hisz legközb barátomnak, Tholdalagi Mihálynak a fiacskája . . .

Besseney Borbála még mindig merően, kutatóan néz rája. Nagy dolgokat forgathat a fejében . . . Aztán egyszerre erős hittel rázza meg a veres ember kezét.

— Én már nagyon öreg vagyok, — morgogja, — a Mindenható bármikor kiszólíthat romlott sátoromból, de nem szeretnék úgy elmenni, hogy az én véremből szakadt ez utolsó kis Tholdalagi támasz nélkül maradjon e siralmas világban . . . Ámde ki láthat a halandók veséjébe, — kire bizzam?

(Folytatás következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta Wharton Edith; angolból fordította Schöpflin Aladár.

De Stepney kisasszony egy pillanat mulva megint a helyzet magaslatán állott.

— Hisz ez a legroszabb! Az emberek azt mondják, nem vesztegeti hiába az idejét. Mindenki tudja, hogy Lily nagyon is szép és bájos arra, hogy olyan emberrel foglalkozzék, mint Trenor, ha csak . . .

— Ha csak? — vizshangozta Peniston asszony.

A látogató nyugtalanul lélezett. Kellemes dolog volt neki megdöbenteni Peniston asszonyt, de csak annyira, hogy dühre ne lobbanjon. Stepney kisasszony nem ismerte eléggé a klasszikai drámát arra, hogy előre számoljon azzal, mikép szokták fogadni a rossz hírek hozóit, de most hirtelenben szeme elé lebegett az az eshetőség, hogy önzetlenségének az ebédek elmaradása és a ruhátár redukálódása lehet a következménye. Mindazáltal, nemének becsületére legyen mondva, Lily elleni gyűlölete győzedelmeskedett egyéb aggodalmain.

Peniston asszony rozsrók díszekedett unokahugának szépségével.

— Ha csak — mondta Grace, előbbre haladva, hogy halkított hangú emphasisal be-

A «Tatárrabság» című regényhez.

. . . Aztán párnájára hanyatlik vissza a fiatal asszony.

szélhessen — ha csak anyagi előnyöket nem lehet nyerni, ha az ember kellemessé teszi magát.

Grace érezte, hogy a pillanat ijesztő és eszébe jutott, hogy Peniston asszony fekete brokát ruhája az övé lehetett volna a season végén.

Peniston asszony ismét letette kézi munkáját. Ugyanannak a gondolatnak másik szempontja tűnt föl előtte s érezte, hogy méltóság aluli dolog volna idegeit föligatni egy tőle függő rokon miatt, a ki az ő elviselt ruháiban jár.

— Ha kedved van engem boszontani rejtelmekkel, — mondja hidegen, — legalább alkalmasabb időt választhatnál volna, mint most, a mikor még nem tértem magamhoz egy nagy ebéd fáradaim után.

Az ebéd említése elűzte Stepney kisasszony utolsó aggályait is.

— Nem tudom, mért vádolnak azzal, hogy jól esik nekem rozszat beszélni Lilyről. Tudtam, hogy nem sok köszönetet kapok érte, — felelt mérgesen. — De van még bennem egy kis családi érzés és mivel te vagy az egyedüli, a kinek egy kis befolyása van Lilyre, azt hittem, tudnod kell, hogy mit beszélnek róla.

— Jól van, — mondta Peniston asszony, — én csak a miatt panaszkodom, hogy nem mondtad meg, mit beszélnek tulajdonképp róla?

— Azt hittem, nem szükséges oly világosan kimondani. Az emberek azt mondják, hogy Trenor fizeti a Lily számláit.

— Fizeti a számláit? A számláit? — Peniston asszony elnevette magát. — El se bírom képzelni, hol szedted ezt a haszontalan fecsegést. Lilynek megvan a maga jövedelme és tőlem is kap jócskán . . .

— Oh, hisz azt tudjuk mind, — vetette közbe Stepney kisasszony szárazon. — De Lilynek nagyon sok drága ruhája van . . .

— Kívánom is, hogy szépen legyen öltözve, ez úgy is illik.

— Kétségkívül, de itt vannak aztán még a kártya-adósságai.

Stepney kisasszony eredetileg nem akarta ezt a pontot érinteni, de Peniston asszony hiteltelenségén múlt a dolog. Olyan volt, mint a merev nyakú hitetlenek a Szentírásban, a kiket meg kell semmisíteni, hogy meg legyenek győzve.

— Kártya-adósságai? Lilynek? — Peniston asszony hangja reszketett a haragtól és elképedéstől. Azt hitte, Stepney Gracének elment az esze. — Hogy érted azt, hogy kártya-adósságai?

— Hát csak úgy, hogy ha az ember pénzbe játszik bridget a Lily társaságában, könnyen veszíthet nagy összegeket, és én nem hiszem, hogy Lily mindig nyer.

— Ki mondta neked, hogy az unokahugom pénzbe kártyázik?

— Ugyan Julia néni, ne nézz rám úgy, mintha én föl akarnálak tüzelni Lily ellen! Mindenki tudja, hogy boldondja a bridgenek. Gryce asszony maga mondta nekem, hogy a kártyázása riasztotta el tőle Gryce Percy, — úgy látszik, eleinte csakugyan bele volt boldondulva. De hát persze, a Lily társaságában megszokott dolog, hogy a leányok is pénzbe játszanak. Az emberek épen azért mentegetik is . . .

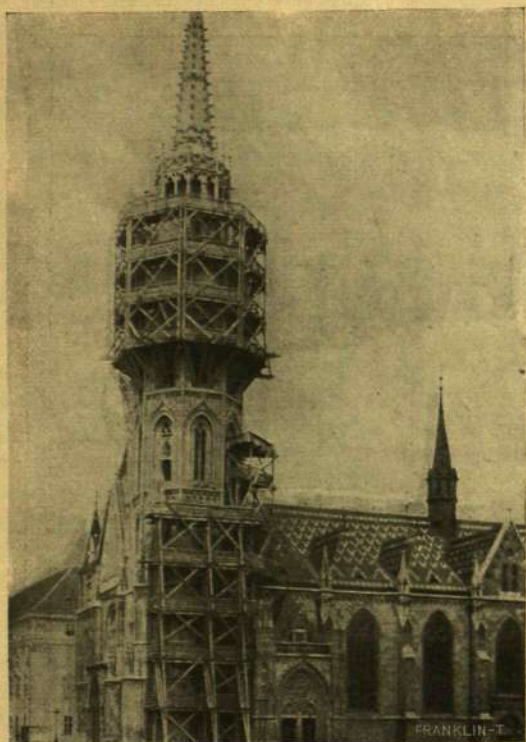
— Mentegetik? Miért?

— Hogy nagyon meg volt szorítva és elfogadta az olyan emberek figyelmességét, mint Trenor és Dorset.

Peniston asszony megint felkiáltott: — Dorset? Hát még más valaki nincs? Szeretném a legroszabbat is tudni, ha neked jól esik.

— Nem kell azt úgy felfogni, Julia néni. Mostanában Lily sokat van Dorsetéknál s Dorset, úgy látszik, bámuloja neki, de hát hisz ez csak természetes. És én biztos vagyok benne, hogy nincs semmi igaz azokban a borzasztó dolgokban, melyeket az emberek beszélnek róla, de annyi tény, hogy nagyon sok pénzt költött a télen. Van Osburg Ervie a minap Célestenél volt megrendelni a ruháját, — igen, az esküvő meglesz a jövő hónapban. — és ő beszélt nekem, hogy Céleste a legfinomabb holmikot mutatta neki, melyek Lily számára készültek. Azt is mondják, hogy Trenor Judy összeveszett vele az ura miatt. De hát sajna, hogy egyáltalán szóltam, ámbar csak jót akartam.

Peniston asszonyt vele született hiteltelensége képessé tette arra, hogy olyan megvetéssel bocsássa el Stepney kisasszonyt, a mely nagyon rosztul illett e hölgy reményeire az a fekete brokát ruhát illetően, de az észszerű okok számára áthatatlan lelkeknek rendszerint van egy repedése, a melyen azt beszívároga a gyanú. A látogató gyanúsításai mégse siklottak le róla olyan könnyen, mint maga is várta volna. Peniston asszony nem szerette a jeleneteket és elhatározása, hogy elkerülje őket, arra vitte őt, hogy távol tartsa magát Lily életének részleteitől. Az ő fiatal korában nem tartották szükségesnek a szoros felügyeletet a leányok fölött. Általában azt tartották róluk, hogy az udvarlatatás és férjhezmenés legitímált ügyleteire valók s az ilyen ügyekbe való beavatkozás természetes örzőik részéről ép oly megengedhetetlennek tűnt fel, mint ha egy néző hirtelen beleavatkoznék a játékba. Voltak persze még Peniston asszony fiatalágában is kaczer leányok, de a kaczeráguk ellen nem lehetett súlyosabb vád, mint hogy nem «ladylike». A modern kaczerág hasonló értelmű-

A MÁTYÁS-TEMPLOM TORNÝÁNAK JAVÍTÁSA.

nek tűnt fel az erkölstelenséggel és az erkölstelenségnél még a gondolata is olyan undorító volt Peniston asszonynak nézve, mint az étel-szag a szalonban: egyike volt azoknak a fogalmaknak, melyeket lelke sehogysem akart bevenni.

Nem volt szándéka azonnal közölni Lilyvel, a miket hallott, vagy épen meggyőződni az igazságról óvatossággal. Az jelenet provokált volna és egy jelenet, Peniston asszony idegeinek mostani megrendült állapotában, mikor még nem heverte ki a nagy ebéd következményeit s a lelkében még mindig ott rezegtek az új benyomások, olyan kockázatot volt, melyet szükségesnek tartott kikerülni. De a gondolatai mélyén mégis maradt valami harag unokahuga ellen, és pedig annál sürűbb, mert nem lehetett enyhíteni kimagyarázkodás vagy megbeszélés által. Borzasztó dolog egy fiatal leánytól, hogy az emberek számára mutatja magát; ha még oly alaptalanok is az ellene emelt vádak, már a létezésükért is kell őt itélni. Peniston asszony úgy érezte, mintha ragadós betegség volna a házban s arra volt ítélve, hogy borzongva üljön fertőzött butorai közt.

XII.

Bart kisasszony csakugyan nagyon lejtős uton lépdelt s biralóinak egyike se volt ennek jobban tudatában, mint ő maga: de bizonyos fatalizmussal követte el az egyik ballépést a másik után, nem látva a helyes utat csak akkor, mikor már késő volt rálépni.

Lily, a ki a kicsinyes előítéleteken felülállónak tekintette magát, nem képzelte volna, hogy az a tény, hogy Trenornal szerzetet magának pénzt, meg fogja zavarni önelégedettségét. Hisz ez a tény magában elég ártatlannak tetszett, csak hogy nagyon bőséges forrása lett az ártalmas bonyodalmaknak. A mint kiélezte a pénz elköltésének élvezetét, ezek a bonyodalmak mind szorongatóbbak lettek és Lily, a kinek esze nagyon szigorúan logikus tudott lenni, ha a maga balszerencsét mások terhére róhatta, azzal a gondolattal igazolta magát, hogy minden baját Dorset Berta ellenséges indulatának köszönheti. Ez az ellenségeskedés egyébiránt látszólag eltűnt a két nő barátkozásának felújításával. Lily látogatása Dorsetéknél mindkettőjükre nézve azzal az eredménnyel járt, hogy fölfedezték, hogy hasznára lehetnek egymásnak és a civilizált ösztönnek szubtilisebb gyönyöre telik abban, ha felhasználhatja az ellenfelét, mint ha kárt tesz benne. Dorset asszony t. i. új érzelmi kísérletezésbe bonyolította magát, melynek rózsás arcú áldozata Silverton Ned, Fisher asszony legutóbbi tulajdona volt. Ilyen pillanatokban pedig, mint egyszer Trenor Judy megjegyezte, különös szükségét látta annak, hogy elvonja férje figyelmét. Dorsetet oly nehéz volt

mulattatni, mint egy vadembert, de még az ő önteltsége sem volt biztonságban Lily mesterkedése ellen, vagy jobban mondva az utóbbi épen alkalmas volt megszélesíteni a kellemetlen önzést. Gyrye Percyvel szerzett tapasztalata jó szolgálatot tett neki Dorset szeszélyeinek kezelésében s ha a tetszeni vágyás ösztökélése kevésbé sürgető volt is, helyzetének nehézségei megtanították arra, hogy lehetőleg sok hasznát vegye a keveset ígérő dolgoknak is.

A Dorsetékkal való barátkozás nem igen volt alkalmas, hogy enyhítse az anyagi természetű nehézségeket. Dorsetében nem voltak meg a Trenorné bőkezű impulzusai és Dorset csodálata nem olyan természetű volt, hogy börzei tippekben fejeződjék ki, még ha Lilynek lett volna is kedve feljuttatni e téren való tapasztalatait. Pillanatnyilag a Dorseték barátságától nem kívánt egyebet, mint a társadalmi szankezióját. Tudta, hogy az emberek kezdenek róla beszélni, de ez a tény nem nyugtalanította annyira, mint Peniston asszonyt. Az ő körében az ilyen pletykák nem voltak szokatlanok és egy csinos leányt, a ki egy nős emberrel flirtol, csak úgy tekintettek, mint a ki a számára adott lehetőségek határain jár. Trenor maga volt az, a mitől félt. Sétájuk a Parkban nem sok sikerrel járt. Trenor fiatalon házasodott és házassága óta a nőkel való érintkezése nem ismerte annak az érzelmes kötődésnek a hangját, a mely olyan, mint az utak a labirinthusban. Eleinte meghökkenette, aztán pedig fölingerelte, hogy mindig visszavezetik ugyanabba a kiindulópontba és Lily érezte, hogy fokozatosan elveszti a helyzet fölött való uralmat. Trenor valósággal nem volt vezethető kedélyhangulatban. Rosedalelel való

A SZEGEDI GYORSIRÓ KIÁLLÍTÁSÁRÓL. — Markovits István szobra Horváth Gézáról.

barátsága dacára kissé súlyosan érintette az árfolyamok esése, háztartásának költségei ránehezedtek és mintha mindenfelől makacs ellenzést talált volna kívánsága val szemben, a helyett a könnyen elérhető szerencse helyett, a melyre eddig számított.

Trenorné még mindig Bellomontban volt, nyitva tartva városi házat s olykor megjelenve benne, hogy bele-belekószoljon a világra, de előnyt adva a hét-végi társaságok mindig viszsztatérő izalmának az unalmas season fölött. A vakáció óta nem sürgette Lilyt, hogy jöjjön vissza Bellomontba s az első alkalommal, mikor a városban találkozott, Lily azt képzelte, bizonyos hidegséget áru el a modora. Vajjon csak neheztelésének kifejezése ez elhanyagoltatása miatt, vagy a kellemetlen hírek eljutottak hozzá is? Az utóbbi eshetőség valószínű lenne tetszett, de azért Lily mégis nyugtalanodott. Ha egyáltalán valahol, akkor Trenor Judy barátságában vertek gyökereket kóbor szimpatiai. Bizott barátja szeretetének őszinteségében, ha mindjárt néha önző módon nyilvánult is és szokatlanul visszariadt attól, hogy elidegenítse magától. De ezt leszámítván, világos tudatában volt annak, hogy miesoda hatása lenne reá nézve ennek az elidegenedésnek. Az a tény, hogy Trenor a Judy férje, néha a legerősebb ok volt arra, hogy Lily ellenszenvvel legyen iránta és hogy gyűlölje azt a lekötözöttséget, melyben vele szemben áll.

Hogy megnyugtassa kételkedését, Bart kisasszony kevéssel új év után bejelentette látogatását Bellomontban. Előre tudta, hogy nagy társaság lesz ott, melynek jelenléte meg fogja védeni a túlságos tolokodástól Trenor részéről és Trenorné távirata: «jőjjön minden

esetre», biztosíték volt arra, hogy a szokásos szíves fogadtatásban lesz része.

Judy barátságosan is fogadta. A nagy társaság miatti gondolai mindig uralkodtak személyes érzésein és Lily nem látott semmi változást a háziasszony magatartásában. Mindazonáltal hamar észrevette, hogy a Bellomontba jövés kísérlete nem bizonyult sikeresnek. A társaság csupa olyanokból állt, a kik nem játszottak bridget és Trenornéknak szokása lévén az ilyen obstrukcionistaikat egy csoportba gyűjteni össze, rendszerint együtt hívták meg őket, nem törődve egyéb tulajdonságaikkal. Az eredmény aztán az volt, hogy egy esomé olyan ember került együvé, a kik közt semmi egyéb közösség nincs, mint hogy nem játszanak bridget és azt az antagonizmust, melyet ebben a társaságban, a melyből hiányzott az az egy kedvtelés, mely összeforrasztotta volna őket, még fokozta a rossz idő s a háziasszony és háziur rossz leplezett unatkozása is. Hasonló helyzetekben Judy Lilyhez szokott folyamodni, hogy elegyítse össze az össze nem hangzó elemeket s Bart kisasszony, abban a föltevésben, hogy ezt a szolgálatot várják tőle, szokásos buzgalomával neki is látott. De az eredményben valami rejtett ellenállást tapasztalt. Trenorné magatartása vele szemben változatlan volt, de a többi hölgyek némi hidegséggel viselkedtek iránta. Egy véletlen célzás «Wellington Bryékre, a maga barátaira» és «arra a kis zsidóra, a ki megvette a Greiner-házat, úgy tudom, maga ismeri,» — megmutatta Lilynek, hogy kegyvesztett az előtt a társaság előtt, a mely ugyan lehetőleg keveset tesz az ő mulattatására, de jogosultnak érzi magát, hogy meghatározza azokat a formákat, melyek közt ő mulasson. Egy évvel ezelőtt Lily csak mosolygott volna az ilyeneken, bizva saját személyiségének varázsában, mely eltűnt minden előítéletet. De most érzékenyebb lett a kritika iránt és kevésbé bizott hatalmában, hogy le tudja fegyverezni. Ezenfelül tudta, hogy ha a bellomonti hölgyek megengedték maguknak, hogy nyíltan kritizálják barátait, ez bizonyítéka volt annak, hogy nem tartozkodnak ugyanettől ő rá vonatkozólag a háta mögött. Az ideges félelem, hogy Trenor magatartása igazolni találja rossziasukat, arra vezette, hogy mindenféle ürüggyel igyekezzék kitérni útjából. Úgy ment el Bellomontból, hogy tudta, hogy csütörtököt mondott minden czélja, a mely idehozta.

Odahaza azokhoz a foglalatosságokhoz fordult, melyeknek meg volt az a kedvező hatása, hogy elriasztották kellemetlen gondolatait. Welly Bryék sok vita után és ujon szerzett barátaikkal folytatott gondos megbeszélések után arra a merész elhatározásra jutottak, hogy nagy mulatságot rendeznek. Megtámadni egyetemében a társaságot, mikor az ember csak kevés ismeretségre támaszkodhatik, olyan, mint elég-

ARATÓK TANYÁJA.

telen számú kémelelő csapattal hatolni be egy idegen országba; de az ilyen vakmerő taktika nem egyszer már fényes diadalokra vezetett és Bryék el voltak szánva, hogy próbára teszik sorsukat. Fisherné, kire az ügy vezetését bízták, arra az elhatározásra jutott, hogy élőkép és drága zene az a két dolog, a melylyel legjobban horogra lehet eszni az óhajtott prédát s hosszas tanakodás után s azzal az agyonbeszéléssel, a melynek mestere volt, rávett egy tucsat előkelő hölgyet, hogy fölléjenek a képek egy sorozatában, melynek rendezését a rábeszélés egy újabb csodája révén Morpeth Pál, a kitűnő arcképfestő vállalta magára.

Lily elemében volt ilyen alkalmakkor. Morpeth vezetése alatt élénk pszichikai érzéke, a mely eddig csak az öltözködésből táplálkozott, mohó kielégülést nyert a drapériák elrendezésében, az attitűdök tanulmányozásában s a fényes és árnyékok elosztásában. Drámai ösztönét fölkellette a tárgyak megválasztása s a történelmi jelmezek pompás reprodukciói fölizgatták képzeletét, melyre csakis látható benyomások voltak hatással. De mindennél több örömet szerzett neki a saját szépségének mutatása új szempontokból: bebizonyítása annak, hogy az ő bája nem egyoldalú, hanem minden emóciót a szépség új meg új formába önt.

CSÉPLÉS.

Fisher asszony jól csinálta intézkedéseit és a társaság, melyet egy unalmas pillanatában lepte meg, alvettette magát Bry asszony vendégszerető kísérletének. A protestáló kisebbségről megfélekedtek abban a sokaságban, a mely jelen volt és a nézőközönség majdnem ép oly fényes volt, mint maga a látványosság.

Selden Lőrincz azok között volt, a kik engedtek a meghívásnak. Ha nem állott mindig annak az általánosan elfogadott társadalmi axiómának alapján, hogy egy férfi elmelet akárhova, a hova kedve tartja, ez azért volt, mert rég megtanulta, hogy számára többnyire csak a rokonlelkűek kicsiny csoportjában terem élvezet. A látványosságokat azonban szerette s nem volt érzékeny az iránt a szerep iránt, a melyet a pénz játszik rendezésükben: csak annyit kívánt meg, hogy a nagyon gazdagok feleljenek meg feladatuknak mint szinpad rendezők s ne költsek a pénzüket unalmas módon. Ezzel pedig Bryéket igazán nem lehetett vádolni. Újonnan épült házuk, bármennyire hiányos volt is, mint az otthoniasság kerete, nagyon alkalmasan volt berendezve ünneplő gyülekezetek befogadására, mint azoknak a levegős mulató-házaknak egyike, melyeket az olasz építészek a fededelmek vendégszeretete számára rögtönöztek. A rögtönöztségek látzata csakugyan meglepően meg volt rajta: olyan új, olyan gyorsan elővarázsolt volt az egész, hogy az embernek kedve támadt megérteni a márvány-oszlopokat, hogy meggyőződjék, nem kártya-papirból vannak-e, vagy beleülni valamelyik aranyozott damaszkarosszékebe, hogy nem csak úgy oda van-e festve a falra.

Selden, a ki e karosszékek egyikebe ült, hogy kipróbálja, leplezetlen élvezettel nézte a bálterem egyik sarkából a jelenetet. A társaság, engedelmeskedve a dekoratív ösztönnek, mely megkívánja a szép ruhát a szép környezetben, inkább a Bry asszony berendezése, mint a maga kedvéért öltözködött. A rengeteg természetöltő tömeg, a mint szorosan egymás mellett ült, csupa csipkét és gyémántos vállat mutatott, összhangzásban a virággal és aranyal diszített falakkal s a velencei modorú menyegyzet piros pompájával. A terem másik végén szinpad volt felállítva egy redőbe szedett damaszkarosszékkel bevont proscenium-ív mögött; de a függöny szétvonása előtti szünetben keveset törődtek azzal, a mit a szinpad fel fog tártani, mert minden asszony, a ki elfogadta Bry asszony meghívását, el volt foglalva azzal, hogy kutatta, barátnői közül hányan tettek ugyanígy.

Farish Gerty Selden mellett ülve, elmerült abban a különbségeket nem tevő és kritikátlan élvezésben, a mely annyira ingerelte Bart kisasszony finomabb fogalmait. Lehet, hogy Selden közellétének is volt valami része unoka-

1. SEJ, HUH!

huga gyönyörében: de Farish kisasszony oly kevéssé volt hozzászokva, hogy az ily jeleneteket a szerint ítélje meg, a mily része van bennük neki, hogy nem volt öntudatában egyébnek, mint a mély meglepődöttség érzésének. — Ugy-e kedves volt Lilytől, hogy meghívót szerzett nekem? Bizonyos, hogy Fisher Carrynak sohasem jutott volna eszébe, hogy meghívasson engem, pedig nagyon sajnáltam volna, ha nem láthatom, különösen Lilyt. Azt mondta valaki, hogy a mennyezet Veronese festménye. — te persze tudni fogod, Lőrincz. En úgy találok, nagyon szép, de az asszonyok olyan rettentő kövérek rajta. Istennők? No bizony, mondhatom, hogy jobb lenne, ha halandók lennének és fűzöt kellene viselniük. En azt hiszem, a mi hölgyeink sokkal csinosabbak. És ez a terem csodálatosan jól van berendezve, mindenki előnyösen fest benne. Láttál már ilye ékszereket? Nézd csak Dorsetné gyöngyörát, azt hiszem, a legkisebb szeméből is ki lehetne fizetni a mi leány-klubunk egy évi házbérért. Nem mintha panasza volna okom a klub miatt, hisz mindenki olyan jó volt irántunk. Mondtam már, hogy Lily háromszáz dollárt adott nekünk? Aztán meg egész csomót pénzt gyűjtött barátainktól, Bry asszony ötszáz dollárt adott, Rosedale úr ezert. Nem szeretem, hogy Lily olyan kedves Rosedale úr iránt, de ő azt mondja, nincs semmi haszna, ha az ember goromba vele, mert nem érti el a különbséget. Igazában pedig ő nem bírja megérteni az emberek érzékenységét, — annyira boszankodom, ha mások ridegnek és fenhéjzónának mondják. A klubbeli leányok bizony nem mondják ezt róla. Tudod, hogy kétszer is volt velem köztük? Igen, Lily! És láttad volna a szeméket! Az egyik leány azt mondta, hogy ha csak ránéz az ember, mintha a szabadban töltött volna egy napot. Ő pedig beszélgett, nevetélt velük, de nem ám mintha jótékony-ságot akarna gyakorolni velük, hanem mintha ő is ép úgy mulatna, mint ők. Váltig azt kérdezik azóta, mikor fog megint eljönni s ő meg is ígérte — oh!

(Folytatása következik.)

ELEKTROMOS HÁZTARTÁSOK.

Kétségtelen: a természet hatalmas őseréjét, az elektromosságot immár a békés polgári háztartások szűkebb korlátai közé is sikerült szerencsésen beszorítanunk. A félelmetes erő szép csendesen megadta magát, az emberi ész okkalmóddal engedelmessé szolgáltává gyúrta s ime oda jutottunk, hogy fölötté, mely máskor világokat volna képes kizozdítani sarkaiból, a modern háztartás apró-ceprő teendői között most kénye-kedve szerint uralkodik a — szakácsnő.

És ezzel a modern háztartások külső képe a leglényegesebben átváltozott; s miután korunk rohanva halad: nem sokára rá se fogunk ismerni eddigi családi életünk lényeges alkotó elemére, a háztartás vezetésének ügyes-bajos kérdéseire.

H. W. Hillmanné, egy ügyes tollú angol asszony érdekesen írja le most a «Good House-keeping»-ben az ő háztartásának lényegesebb mozzanatait, melyek egytől-egyig az elektromosság jegyében születnek s tagadhatatlanul praktikus intézmények. Angol asszony lévén, fő elve természetesen a *time is money* s elektromos háztartása révén, a minőhöz hasonló ma már meglehetősen sok található a ködös Albionban, — nemcsak az időben takarékoskodók eredményesen, hanem lényegesen közelebb jut a társadalmi életünket manapság annyira megkeresítő — cselédkérdésnek is szerencsés megoldásához. Főbb vonásaiban nem lesz érdektelen megismerkednünk ezzel a modern elektromos háztartással.

A cselédeleányt kora reggel a tejszállító ember ébreszti fel. A leány, alig hogy a szemét kinyitja, az ágya fejénél nagy kényelmesen megcsavar egy rügőfélt, mely ott a falhoz van erősítve s olyanformán nézhet ki, mint a mi vasúti kocsinkban a «hideg-meleg»-jelzésű készülék. Ez a rügő aztán abban a pillanatban működésbe hozza a konyhában az elektromos kávészűrő készülék aztán pompás, izletes kávét szolgáltat. Alig hét-nyolcz percz múlva készen áll a finom illatú párolgó reggeli. Mikor aztán a leány a kávé- és teakészítési gondjaitól ily hamarosan és szép szerével megszabadult, ismét csavar egyet a rügőn, mely ekkor a sütő-készülék hozza működésbe. Egy-két percz és javában sült a szalonna s fő a tojás. Mindezt a leány a legcsekélyebb fizikai megerőltetés

2. KÉRNEK EGY KIS CSENDET!

HADGYAKORLATKOR A FALUSI KORCSMÁBAN. — Garay Ákos rajza.

nélkül végzi el, akárcsak egy húszszavas táviratot kellene felvenni vagy leadni.

Nem kevésbé érdekesek és kényelmesek az ebéd készítése céljából alkalmazott elektromos készülékek sem. A főtt ételek összeállítására nagy negyedréte alakú elektromos üst szolgál, melynek kiegészítő része az elmés burgonyapároló s ehhez hasonlatos egyéb edények, melyeket mind a villamos erő hoz működésbe. A mi hagyományos vas-tűzhelyeink főzési időtartama csiga-lassúság ehhez az elektromos főzéshez képest.

A sült ételek készítése szintén ilyen boszorkányszámba megy. Erre külön elektromos kemence szolgál, melyet három hő-regulátor szabályoz. Alig tízenöt percz alatt teljesen munkára készen áll ez az ördögös masina. Hillmanné föl is említi, nem csekély dícserejével, hogy nemrégiben bántulatos gyorsasággal sültött meg ingerlő pirosra egy tizenégy fontos pulykát az ő elektromos kemencéjében. Ha aztán a figyelmes háziasszony reggelire is valami könnyebb sült étellel akar kedveskedni vendégeinek, erre a célra nem ezt a nagyobb szabású elektromos kemencét, hanem a külön ily célra szolgáló alumínium-rostélyt és elektromos sütő-készüléket használja.

Az úgynevezett *lunch* után a vendégek a zene-szobába mennek át, melyet pompás villamos radiátorok melegítenek s tesznek rendkívül kellemes hőmérsékletűvé. Még az ebédlő-terem nagy asztala is elektromos. Különféle villamos vezeték-tartókkal és rugókkal van felszerelve, melyek segítségével az asztalnál ülő háziasszony, a nélkül, hogy akár egy perczre is fel kellene kelnie, vagy akár a vendégei is észrevehetnék, rögtön működésbe hozhat a konyhában két vagy három ilyen ördögös masinát. Megannyi külön rugója van például a kávé-szűrő, a falakat melegítő vagy a tea számára vizet forraló készülékeknek. A szabaleány már csak az a teendője akad, hogy felszolgáljon.

A modern elektromos háztartásokban hihetetlen gyorsasággal s minden legkisebb erőfeszítés nélkül megy a varrás is. A háziasszony egyszerűen egy erre a célra szolgáló kis elektromos motort kapcsol össze a tökéletesített rendszerű varrógéppel s megy a varrás, mint a karikacsapás. Csak kormányozni kell a gépet és a ruhadarabot, akárcsak a chauffeurnek az autómobil.

Az öltöző-szoba fölött is teljesen az ördögös villamos erő uralkodik. A férfiak számára minden pillanatban készenlétben áll az elektromos borotváló-készülék. Nem hiányoznak a villamos szivar-gyűjtők, fodrászvas-hevítők, különféle szűrők, no meg furfangos tejmelegítők a «ház ura»: a baba számára. S mindezt egytől-egyig az elektromosság hozza működésbe. Csak a hozzá való rügőt kell megnyomni.

S dacára annak, hogy az ily elektromos háztartási felszerelések manapság még ugyanam ujdomságzámba mennek, a már fentebb is említett készülékek beszerzési ára ehhez képest

még sem mondható túlságosan magasnak. Hogy csak egyet-kettőt említek, például az ebéd alkalmával a főtt ételek készítésére rendelt nagy négyzetű elektromos üst ára 28 korona 80 fillér és 90 korona közt váltakozik. Az elektromos sütőkemence már finomabb és komplikáltabb szerkezeténél fogva természetesen jóval drágább, a legkisebb ára 240 korona.

Ha mindezekkel az érdekes és végeredményükben meglepő újításokkal, a melyeket most csak úgy vázlatosan fentebb feleltem, a jó Verne Gyula hozakodott volna elő, menten megmosolyognánk az elektromos háztartás egész teóriáját, mint regényekbe való fantazmagóriát. Pedig hát ime, szépen kisül, hogy az elektromos háztartás már nem is a jövő zenéje, az tényleg már a gyakorlatban is alkalmazásban van, a legkomolyabb valóság s maga a jó Hillmanné asszony a megmondhatója, hogy ez az egész új találmány nem is olyan rossz dolog. Ő legalább váltig biztat bennünket, hogy ne féljünk tőle. S ha a közel jövőben — a mi egészen valószínű is, — nem nagyon fogunk megijedni ettől az újítástól, nem sok idő múlva hozzájárva fogjuk nekünkbe helyezhetni a boldog emlékeztető lábasokat és palacsintásütőket. zs—b.

GYORSIRÓ-KONGRESSZUS ÉS KIÁLLÍTÁS SZEGEDEN.

Junius 28-tól július 2-ig a gyorsírók tartották megszállva Szeged városát, a hazai gyorsíró-életnek egyik szépen fejlődő ezentrumát.

Két kongresszusra és azonkívül kiállításra gyűlnek össze. A kiállítás után, mely nemzetközi jellegű volt, a magyar országos és a nemzetközi kongresszus következett. Mind a kettőt Bánffy Dezso báró nyitotta meg június 30-án, a szegedi városháza dísztermében, a melyet szüntig megtöltött az országából és a külföldről oda sereglett közönség.

A magyar kongresszus felölelte mindazokat a kérdéseket, melyek a hazai gyorsíró-világot foglalkoztatták. Nevezetesebbek voltak: dr. Vázarhelyi Gyula előadása a gyorsírói főnökség ügyében. Itt elhatározták, hogy az országgyűlés két házának elnökeihez küldött levelet vezessen az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület a Markovits-rendszernek a főnöki állásokban való képviselője iránt. Hankiss János dr. helyettes fővámgazdát az állami gyorsíróintézet kérdéséről értekezett. Határozati javaslatát, hogy az állami gyorsíróintézetet várt feladat betöltését célzó intézmények létesítésével s az államnak e célra bevonásával szintén az Országos Gyorsíró-Egyesület bizsák meg, hasonlóképp elfogadták. Pontos és a külföldi irodalomban sem tárgyalat eszmét: az országgyűlési tárgyalások féléjegyzésének hitelessége kérdését fejtette ki dr. Admeto Géza ügyvéd. Előadásának tartalmáról a jelen volt előkelő külföldi gyorsírók is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. A többi előadás gyorsírás-tanügyi és a gyakorlati életbe vágó egyéb ügyekre vonatkozott, köztük dr. Mahler Ede az írás történetéről tartott népszerű előadást, kapcsolatban a kiállításban bemutatott gyűjteményével, mely táblázatokban bemutatta az emberiség összes fűb írásait. A kongresszus színvonalára elejétől végéig méltó volt a magyar gyorsírói világ szellemi életének elismert kiválóságához és a külföld előtt is demonstrálta,

3. HOGYE!

hogy hazánk e tekintetben sem marad hátra a művelt országok mögött.

A nemzetközi kongresszus elnökei közé a jelen volt külföldi gyorsíró notabilitásokat csaknem mind, magyar részről pedig dr. Szilágyi Aurélt (Bécs) választották meg. E kongresszusnak csupán egy tárgya volt: lehetséges-e nemzetközi gyorsírást szerkeszteni. Az előadó Fuchs Albert dr. tanár (Drezda), azt a véleményét okolta meg, hogy csak a nemzeti egységes gyorsírás eszméjének van jelentősége s ehhez a kongresszus egyhangúlag hozzájárult.

A nemzetközi kongresszus alkalmából mint az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület kiadványa, külön megjelent francia nyelven dr. Fayer Gyula értekezése a szóok és gyorsíró viszonyáról. Ezt a kongresszusi tagok közt ki is osztották. Hasonlóan Greco Oszkár őrnagy (Padua) szintén kedveskedett a tagoknak egy gyorsírási tárgyú saját munkájával.

Mind a kiállításon, mind az országos és nemzetközi kongresszuson állandóan nagy közönség jelent meg, s a Magyarországon mind a két nemből első kezdemény sikere a várakozásokat teljesen kielégítette. A kiállításban számos tárgy van, mely a nagyközönséget is érdekli, köztük: Szilágyi Aurélt dr. abszolút gyorsírási táblái, Glock cs. és kir. főhadnagy új magyar gyorsíró-rendszere és Grécs Katica-zs. kollektív kiállítása. (A.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Berki Miklós versei. Berki Miklós nevét eddig néhány irodalmi és kritikai tanulmányából, ezekből ismertük s rokonszennel néztük törekvéseit, mert láttuk fiatal buzgalmat, komoly jóhiszeműséget, elég széleskörű műveltséget. S ma is, verseskönyvének elolvasása után azt hisszük, igazi tere nem a líra, hanem az esztétikai kritika. Mert versei sok olyan vonást árulnak el, a mely nélkülözhetetlen az irodalmi emberben, de kevés olyat, a mely igazi költőre vallana. Első sorban a kifejezés eredeti, egyéni színe hiányzik verseiből, érzéseinek, gondo-

latainak, mikor szóban fejezi ki őket, nem tud olyan szint adni, mintha teljesen frissek, átéltek volnának, mintha ő benne fogamzottak volna meg először. Szólam- és fordulatkészlete teljesen az irodalom kézen kapott s régóta forgalomban levő tárházából való, alig van közte, a mely az újdonság érdekével kapna meg. Még eredetibb, egyéni gondolatai is ezen a konvencionális nyelven vannak kifejezve, — pedig nem igazi művész az, a ki patronnal dolgozik, ha az a patron néha elég tetszetős is. Technikája is, bár elég ügyes és fejlett, szintén a megtanultság jellegét viseli magán, rímei pengenek, pengenek, de mintha már hallottuk volna ugyanezeket a rimeket, ritmusai csinosan gördülnek, de nincs bennük az a sajátos, egyéni, pontosan nem definiálható lüktetés, mely az igazi költő ritmikáját jellemzi. Ezen a hiányon sokat enyhít a szerző figyelemre méltó intelligenciája, szemmel láthatóan irodalmi törekvése s motívumainak tetszetős változatossága. Maga mondja s ebben igazat kell adnunk neki:

Költő dícsőségét sohase kívántam,
Nekem a költészet nem várt örököm, —

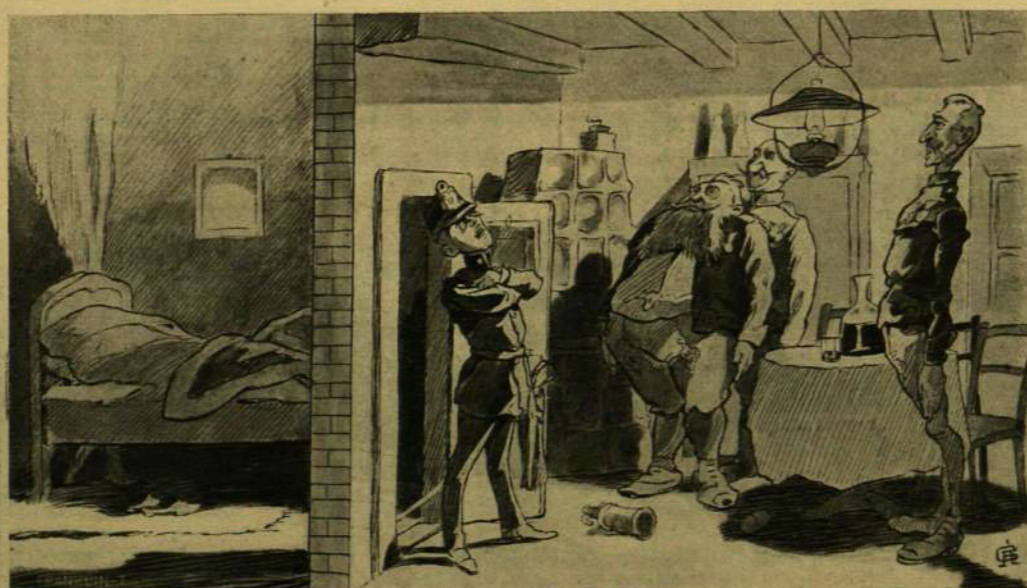
De már azt nem igazolja verses könyve, a mit ugyane kis vers végén mond:

A mit eddig írtam, s lelkem belesírtam,
Nem dalok azok már, hanem sóhajok.

Mi fordítva érezzük: épen az a baj, hogy a versek dalok és nem sóhajok, nem egyenesen a lélekéből szakadtak fel, hanem születésükben része van az irodalmi becsapágnak s a lehető megmondásnak is. Semmi okunk nincs megbánni, hogy a kis könyvet elolvastuk, nem is unatkozunk mellette, de nem is revelált számunkra sem új megismerést, sem új formákat s így lelki nyereségünk elolvasásából bizony nagyon kevés.

Az ivadék. Havas István, a kinek egy kis kötet elbeszélése jelent meg ezzel a címmel, rokonszenn, derék munkás az irodalom színterében. Sok vizet nem zavar, nem lép föl nagy képpel, nem erőlködik, hogy feltűnjön, de becsületesen dolgozik, a hogy Isten tudnia adta. Szerény egyénisége nem foglal el nagy helyet az irodalomban, nevét nem is kapta fel s aligha is fogja valaha felkapni a hír, de a kik olvasták, meggyőződhetnek róla, hogy egy szerény, jóra való gondolkodást, nem épen eredetien gondolkodó, de mégis gondolkodó és melegen érző emberrel egy órát eltölteni mindig kedves dolog. Novellái különféle tárgyak, van köztük romantikus történeti darab, szimbolikus mese, falusi történet, lírizáló hangulat-kép, társadalmi rajz s körülbelül egy színvonalon áll mind. Könnyű lelemény, elég kellemes magyarság, ügyes mesészővés: ezek az előnyei, gyöngédebb kedélyekre bizonyára hatással van érzelmessége is, mi pedig leg-többre tartjuk benne azt, hogy mindig hisz abban, a mit mond, lelki és érzelmi közönségben él témáival és alakjaival. Embereinek nincs reliefe, irodalmi alakok, nem élő lények, meséiben, stílusában sok a konvencionális tulajdonság, — szóval azok a minőségek, melyek a jelentékeny írók teszik, hiányoznak belőle, olyan azonban sok van novelláiban, a mi a közönség tetszését megtalálja; könnyű, szórakoztató olvasmányoknak az ő könyve egészen jól alkalmas.

Toldy Ferenczről igen használható kis tanulmányt adott ki Kunca Aladár. A kis munka valószínűleg doktori értekezés, megérzik rajta szerzőjének fiatalága, alapjában véve azonban helyesen, nem sok újat mondva, de az ismert dolgokból elég áttekinthető képet adva a nagy magyar irodalom-történetiről. Inkább kis esszé, mint tüzetes

4. TYÚ! A HADNAGY ÚR A HATOSOKTÓL.

HADGYAKORLATKOR A FALUSI KORCSMÁBAN. — Garay Ákos rajza.

INGYEN FÜRDŐ.

monographia, — ebben az arányban is tudtukkal az első kísérlet Toldy nagy hatású pályájának egységbe foglalására. Elég jól olvashatóan is van írva; mindenesetre megérdemli azt a figyelmet, melylyel egy percze megállunk mellette.

Ügyes-bajos ember könyve. Most már harmadik kiadásban jelenik meg K. Nagy Sándor közhasznú népszerű könyve, mely a mindennapi életben napról-napra alkalmazásba kerülő törvények és rendeletek nyomán készült s mely első két kiadása óta még gyarapodott is azóta hozott törvényekkel, rendeletekkel, miniszteri, közigazgatási és bírói határozatokkal. Beosztása egyszerű és kényelmes, a hasznos tudnivalók betűrendben vannak összeállítva, úgy, hogy mindenki megtalálhatja benne azt, a mit keres. Egyébként, maga az a tény, hogy immár néhány év alatt három kiadást ért meg a hasznos kis gyakorlati könyv, legjobban bizonyítja K. Nagy Sándor munkájának életrevalóságát.

Apáczai Cseri János azoknak a régi írónknak egyike, a kik újabb időben legtöbbet foglalkoztatták a magyar kultur- és neveléstörténet iránt a nékül, hogy elmondhatnók, hogy mindent elmondtak róla, a mit elmondani érdemes. Most egy fiatal, buzgó kolozsvári tudós, dr. Imre Sándor adott ki róla egy kis tanulmányt, mely formájára ünnepi beszéd Apáczai kolozsvári székfoglalásának 250 éves fordulójára, tartalmában pedig néhány figyelemre méltó szempontot ad a nemes emlékeztető tudós és író pályájának megértésére.

A Zrínyiás olaszul. Sirola Ferencz, a budapesti egyetemen az olasz nyelv és irodalom tanára lefordította s egy füzetben kiadta Zrínyi Szigeti veszedelmének egyes részeit, a le nem fordított részeket prózai kivonattal pótolva. A fordítás arra megfelel, hogy az olasz olvasó fogalmat nyerjen belőle a régi magyar irodalom e monumentális művéről s érdeklődés ébredjen benne szépségei iránt. A 80 lapra terjedő füzet Fiunében jelent meg.

Fényképészeti objektívismert címmel jelent meg Urban Vilmos német fényképészeti szakiró munkájának magyar fordítása. A fordító, Iró Péter hasznos munkát végzett, mert ily mű magyar nyelven egyáltalán még nem jelent meg. A szakemberek s a laikusok számára egyaránt való munka, felöleli az összes objektív-típusokat és tanácsokat ad észszerű felhasználásukra. Foglalkozik továbbá behatóan a nagyítóámpakkal is.

Új könyvek. Versek; írta Berki Miklós. Budapest, Singer és Wolfner; ára 2 korona. Az ivadé. Elbeszélések, írta Havas István. Budapest, a «Budapesti Hírlap» kiadása; ára 3 korona. Toldy Ferencz. Irta Kunec Aladár. Budapest, Stephanaeum; ára 2 korona.

Ügyes-bajos ember könyve. Utbaigazítás minden ügyben és bajban. Irta K. Nagy Sándor. Harmadik bővített kiadás. Budapest, Franklin-társulat; ára füve 3 korona, köve 4 korona. Apáczai Cseri János. Ünnepi beszéd kolozsvári székfoglalásának 250-ik évfordulóján. Irta Imre Sándor. Kolozsvár; ára 50 fillér.

Emléklapok dr. Vajda Emil 30 éves karnagyi jubileuma alkalmából. Összeállította a győri ének- és zenegylettől kiküldött bizottság. Győr; ára 2 korona. Fényképészeti objektívismert. Urban Vilmos

műve után németből fordította Iró Péter. Budapest, Iró és Piller kiadása (I. ker., Attila-utca 23.); ára 3 korona.

EGYVELEG.

* Ha a japán családapa útra kel, lakoszobájának egy részét távollétében szentélynek tekintik, melyben a család tagjai imáikat végzik.

* India számára a bálványképek és szobrok legnagyobb része Philadelpihiában készül. Egy két láb magas Buddha márvány-szobor ára 240 korona. A szobrok a hagyományos díszítéssel készülnek, s gyakran a legesekélyebb eltérés miatt nem fogadják el őket. A legdrágább az elefántfejú, négy kezű Ganeta isten szobra, melyért 3—4 ezer koronát fizetnek.

* Finnország területének 51 százaléka fenyves erdő, ellenben Anglia területének csak három százaléka van fával benőve.

A fejfájás közvetlen oka az agy vérkeringésének szabálytalansága. Ennek okai a következők: az agy megerőltetése, gondok, megrázkódtatások, rossz levegő, nagy hőség, sok ülés, sok dohányzás, éjelezés stb. Nem kell hangsúlyozni, hogy a tiszta, üde fej kétszeres munkaképességet jelent. Ne mulassza el tehát senki a kitünő hírnévként örvendő Beretvási-féle Migrén-pasztillát állandóan magánál tartani, mert ez 5 perc alatt még a leghevesebb főfájást is biztosan megszünteti. Egy doboz (24 pastilla) ára 1 korona 20 fillér. Kapható minden gyógyszerertárban. Főraktár: Beretvási Tamás gyógyszerésznél Kispeszt, honnan postán 3 dobozt bérmentve küldenek.

A DUNA SZÉLÉN.

MELEG NAPOK.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a legközelebbi napokban: LAKATOS IMRE Szolnok-vármegye nyugalmazott törvényszéki bírja, 75 éves korában Jászberényben. — URBANOVSKY ERNŐ volt képviselő, 83 éves korában Nagy-bittsén. Az elhunyt több évtizeden át volt a képviselőház tagja s előbb a Deák-párthoz, majd a szabadelvű párthoz tartozott. — Idősebb PÁEM JÓZSEF kereskedő, a ki a 48-iki szabadságharcban mint nemzetőr vett részt, 93 éves korában Budapesten. Az elhunytban Prém József tanár és író édesatyját gyászolja. — GUBODY FERENCZ Czegléd város polgármestere 55 éves korában Czegléden. Huszonhárom éven át vezette városa ügyeit, közbecsülést s tisztelgetet víva ki magának. — HEREN KÁROLY Budapest II. kerületének előjárója, külföldre utaztatában, Zwittauban. — WALDMANN ALBERT hegedűművész, zenetanár, az Operaház koncert-mestere 41 éves korában Rákospalotán. — FARAGÓ JENŐ magyar királyi honvédszázados 36 éves korában Purkersdorfban. — BODOR REZSŐ végzett gimnáziumi tanuló, Bodor Sándor fia 18 éves korában Kassán. — NUMVÁRI WERTHER ALVIN 64 éves korában Budapesten. — SCHÜTZ SÁNDOR, a nagyszabonyi városi villamos vasút üzemvezetője 32 éves korában Budapesten. — Bicskei Kovács Lajos m. kir. nyug. honvédhadnagy barcsmegyei Oroszkán. — NÁNÁSY IMRE, a m. kir. központi statisztikai hivatal fő-tisztviselője 44 éves korában Budapesten. — ANDRETTI ANSELM 63 éves korában Sós-kúton. — FINN KÁROLY, Kassa város nyug. tanácsosa, 84 éves korában Kassán. — TÓTH JÓZSEF, Esztergom-vízvárosnak 30 éven át volt bírja, az arany érdemkereszt tulajdonosa, 88 éves korában Esztergomban. — Zombori STERN FRIGYES, 65 éves korában Budapesten. — HEGEDŰS ISTVÁN, az erdélyi római katolikus püspöki uradalom számvonója 27 éves korában Budapesten. — Kőkösi KÖRÖSSY GÁBOR 31 éves korában Sepsiszentgyörgyön.

Özv. SZABADOS ISTVÁNNÉ, előbb férjezett Panghy Mihályné, szül. Kiss Katalin Kossuthon. — Hóttói Nagy BRIGITTA, hóttói Nagy Géza ezredes leánya tizenhárom éves korában Szegeden. — Özv. BRÜLL SÁMUELNÉ, szül. Stein Cecília, 52 éves korában Nagyváradon. — GERZÓ KÁROLY Györgyné, szül. Habermann Zsófia Nógrád-Verőcén. — MACHATSEK MÓRNÉ, szül. Lattinger Karolina 63 éves korában Rohoncban. — Özv. SPULLER FERENCZ, szül. Prix Erzsébet, 85 éves korában Budapesten.

Szerkesztői üzenetek.

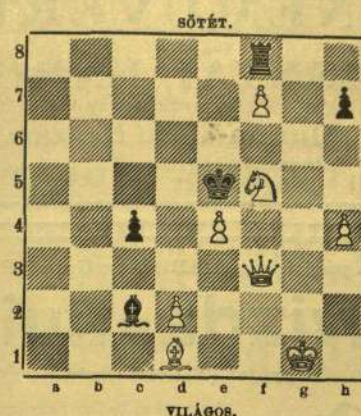
Csillag és fűszál. Hogyha virág volnék stb. Bizony ezek nem arra való versek, hogy mi kiadjuk. Nincs bennük semmi olyan tulajdonság, a melynek révén jogezimet tarthatnának az irodalmi értékre.

Futó fejedelem. Rokonszenves nekünk ez a régies hang, de mégis csak egy már túlhaladt irodalmi kort jelent. Manapság más az ízlés, más az előadás módja s a technika is nagyot fejlődött. Ezért sajnálatunkra nem adhatjuk ki.

Sapphónak. Eliziumba. Iza partján. Van valami bennük, a mi — tekintettel arra, hogy a szerző még úgy látszik, fiatal ember — arra vall, hogy kedvező fejlődés során külön dolgokat is fog művelni. Azt azonban meg kell várni.

SAKKJÁTÉK.

2545. számú feladvány. Ehrenstein Mórtól, Budapesten.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot ad.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör». — Ludányi Antal. — Wyachogrod Pál. — Beer Mór. — Gottlieb István (Budapest). — Németh Péter (Csenger). — Kintzig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Lópót-vár).

vár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri Sakk-kör». — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — A «Zborói Társaság». — «A Kalocsai Katolikus Kör». — Veőreos Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodadavgylak). — A «Dunaföldvári Egyleti kör» (Dunaföldvár). — Barosa Mihály (Hémanudari). — Csönöki István (Hajdúhadháza). — A «Leibitzi Gazdasági Kaszinó» (Leibitz). — Lustyk János és Szivák János (Alberti-Ira). — «Csengeri Cassinó» (Csenger).

KÉPTALÁNY.

A 24-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Nem mindig váltja be a gyümölcs, a mit a virág ígért.

Felélős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV. Reáltanoda-n. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ne vásároljon selymet

addig, míg 10 filléres levelezőlapon mintákat nem kér, a mi garantált szolid és csodaszép újdonságainkból feketében, fehéren és színesben. Különlegesség: Selymekemk menyasszonyi, bál-, társasági és utcai toletozókra, valamint blúzokra, blézserre stb. 1.43 K-tól 18 K-ig méterenként. Mi direkt magánfelekeknek adunk el és a kiválasztott selymekünket vám- és portómentesen a lakásba szállítjuk. 12022

SCHWEIZER & Co., Luzern U/24. (Svájcz.) Selyemszövet-kivitel. Kir. udv. szállító.

Salvator-forrás

kitünő sikerrel használtatik vesebajknál, a húgyhólyag bántalmánál és kövszénynél, az akkorkorbetegségnél, az emésztési és lélegzőszervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

75-mentes! Kényen emészthető! Teljesen tisztá!

Főrdapest, főraktár: Édeskút L. orn 1.

HA FÁJ A FEJE,

ne tévovászt, hanem használjon azonnal Beretvási-féle MIGRAIN-Pasztillát mely 5 perc alatt mindenféle természetű ideges fejfájást, még ha krónikus is, megszüntet. Felőlmi mindem eddig ismert szer. Hatása bámulatos, még a leghevesebb fejfájásnál is. 12290

Főraktár: Beretvási Tamás gyógyszerésznél Kispeszt, Rákóczi-utca 6. Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Maggi-féle levesbe.

Az ásványvizek királya a Borszéki gyógy-borviz

A borszéki borviz a lélegző- és emésztőszervek hurutos bántalmánál, angolkóránál, a vese és a hólyag hurutos megbetegedéseinél páratlan gyógyítószer. Nagy szénásvartartalmánál fogva kedvezően befolyásolja az étvágyat és az emésztést. Mint hűsítő és üdítő ital a legelő minden vizek között. Járnyok idején jó jóvív. Saját főraktár: WAHLKAMPF és GÖRÖG cég-mél Budapest, V. ker., Nádor-utca 12. szám.

Borszék fürdő Fördő-Idény június 15-től szeptember 15-ig. — Automobil közlekedés Dédáról. 12224 Fördőorvos Dr. Ladányi József.

Sachsen-Altenburg. Technikum Altenburg. Gé építés és elektrotechnika, papírtchn. Automobiltechnika. Légszer- és vizakna. Programm lögy.

Rónai nagyszállóda Pöstyén legnagyobb kényelemre berendezve a radiumtartalmú kéniszfürdőben. 12145

„AGRÁRIA“ kukoriczaszárítógép. Ásványi szabadalom. Bővebb felvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk. 12176 Levelezim: AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

Vérszegénység, idegesség szédülés és gyomoridegaj ellen biztos hatású szer a Szenthe-féle 12094 Essentia ferri albuminati; gyermekek részre a Syrupus ferri albuminati. Mindkettő chininnel, phosphorral és aránnal. Kór-lázilag kipróbálva és számos orvos által kitünően elismertve. Egy üveg 2 K. 5 üveg vételénél ingyen csomagolás és szállítás. Postai szétküldés naponta. Kapható a készítőnél, SZENTHE LAJOS gyógyszerésznél, Budapest, VII., Damjanich-utca 2.

Technikum Mittweida Igazgató: A. Molitz, tanár. 12073 (Szász királyiág.) Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gostagan felszerelt elektrotechn. és gépészi laboratóriumok. Gyártó tanuló-műhelyek. 2610 hallgató a 36 iskolában. Program stb. díjazással a titkárság által.

MARGIT GYÓGYFORRÁS („Margittelep” Beregmege) gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. Megrendelhető: Édeskút L.-nél Budapest és a forrás közelségénél Munkácsban. 12096

Vesszőparipa-lilliomtejszappan Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tetschen E/m. a naponta beérkező elismert levelek bizonyosága szerint most és a jövőben is a leg-hatásosabb szappan marad az összes gyógyszerpapok között, szepelő ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerertárban és drogeriában, illatszert- és fodrászüzletben. 12142

Rozsnyay vasas china bora. Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor. A Rozsnyay-féle vasas china bor egyike a legelterjedtebb és leg-hatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felül-mulja. Vérszegényeknek különö-sen ajánlható 12294 Kapható: minden gyógyszerertárban. Továbbá a készítőnél: Rozsnyay Mátyás gyógyszerertárban Aradon, Szabadság-tér.

Az uti felszereléshez okvetlenül tartozik egy KODAK filmtkeres kamara napfény-fejlesztő géppel együtt. Mindenütt készletben. Árjegyzék ingyen és bérmentve. KODAK TÁRSASÁG kortától zavatos. Wien, I., Graben. 29. 11996

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a
„STELLA“-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer,
n.ely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTAN BELA gyógyszerárban,
Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca
sarkán. 12213

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
Harmadik díjazott
SÁVANYUVIZ
12200

KÖVÉRSEG korai vénység. Kínos, arany, sok
pénz mit ér, ha nincs egészség? Pedig
minden betegségnél kezdődik az emésztési zavarok és az el-
bajlások okozta. Aztán kell ideje kord, ha a haj nincs még elham-
pódva, csak egy kisletet tenni a világírú Mandor-porral,
melynek ára azért oly csekély, hogy minden embernek módjában le-
gyen azt megvenni. Mandor egy doboz 2 kor. 50 fillér. Tekin-
télyes orvosi és vegytani bizonyítványokkal és utasítással ellát-
ással, vagy a pénz beküldése mellett, azonnal. 12212
Mad. Mandl Ida, Bpest, Károly-körút 2/V. **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszerár, Király-utca 12. sz.

Világhírű regények

nyaralóknak és fürdőzőknek
= alkalmas olvasmányok =

- About Edmond: A csonkafülű ember. K —.60
- Balsac Honoré: Grandet Eugénia. —.80
- Daudet E.: A férj. —.80
- Ebers Gy.: Egy szó. —.1.—
- Farina Salvatore: Két szerelem. —.60
- Gauthier Th.: A lélekesere. —.40
- Hardy Tamás: Otthon a szülőföldön. —.2.40
- Malot Hektor: Pompon. —.1.—
- Patapenko N. J.: Szerelem. —.60
- Theuriet A.: Aurélia néni. —.80

E művek az «Olcsó Könyvtár»-ban jelentek meg.
Minden regény külön is megszerezhető!

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részv.-társ.-nál, Budapest,
VI. ker., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Vértés-féle Sósorszesz
Minden házban szükséges. 12003

ZENEMŰVEKET
vegyünk 12164
ROZSNYAI KÁROLY
könyv- és zeneműkereskedésében
IV. ker., Muzem-körút 15. szám alatt.
Bő zeneműregyzék
könyvregyzék **Ingyen.**

1900. párisi világiállításán Grand Prix.
Kwizda-fluid.

Kigyójel (Touristafüid.) 11744b
Aromatikus bedörzölésre az idegek és
izmok erősítésére.
1 üveg ára 2 korona.
1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.
Erősítő és erőtmegejítés czéljából
eredményteljesen használják az összes
turisták, kerékpárosok és lovaglók na-
gyobb túrák után. Kwizda-
fluid valódi csak a mellette
álló védjeggyel. Kapható
minden gyógyszerárban.
Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.
Főraktár: **Török József**
gyógyszerár,
Budapest, Király-u. 12. és
Andrassy-út 26. sz.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt:
Erősítőszér gyengélkedők, vérszegények és
lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, ideg-
erősítő és vérjavító szer.
3000-nél több orvosi vélemény.
Külföldi. **J. SERRAVALLO, Trieste, Barcola.**
Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben
4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

A már 53 évtől dicsegetneműlőleg ismert, s a 71012. sz. Nm. leírt követelményeinek teljesen megfelelő
UJ-VUKOVÁRI
arctisztító kenőcs
szepülő, himlőhely, sümör, májfoltok, faka-
dék, forróság, pörseések, orrvörösségek
és minden egyéb arcvirágzások ellen, valamint az
uj-vukovári
bőrszépítő szappan
mely az arkenőccsel a használati utasítás
szerint alkalmazva, még korosabb egyének-
nek is viruló és fiatal kinézetést kölcsönöz.
Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor. szappan 1 kor. — Utánzóktól óvakodjunk!
Csak **Krajesovics** által **Vukováron** készített kenőcs valódi. Minden tégelyen **Krajesovics,**
12205
a készítő arcképe látható.
Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrassy-út 26., **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerár.

A Franklin-Társulat kiadá-
sában megjelent
ARIOSTO
ÖRJÖNGŐ LORÁNTJA.
Az eposz legértékesebb
részei.
Fordította, Ariostoról szóló
tanulmányával bevezette és
jegyzetekkel ellátta
Radó Antal.
Ára
félbörkötésben K 10.

A FRANKLIN-TÁRSULAT és LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

IV., Egyetem-utca 4. sz. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. VI., Andrassy-út 21. sz.

kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Az Országos Közegészségi Egyesület könyvkiadó vállalata.
Az
Egészség Könyvtára
Szerkeszti GERLÓCZY ZSIGMOND dr.
I. könyv.
Az anyaság higiéniéje.
Irta ELISCHER GYULA dr.
Ára K 1.50
II. könyv.
A gyermek lelki világából.
Irta BABARCI SCHWARTZER OTTÓ dr.
Ára K 1.50
III. könyv.
A mérgezésekről.
Irta VAMOSY ZOLTÁN dr.
Ára K 2.—
A tuberkulózis.
Irta SZEGEDY-MASZÁK ELEMÉR dr.
Ára K 1.—

A szünidőre!
= Olcsó Ifjúsági Iratok =
Az ifjúság legkedveltebb íróinak műveit ad-
juk ki a gyűjteményben olcsó áron és csinos
kiállításban.
E sorozat kiadásánál az az elv vezérelt ben-
nünket, hogy a jeles magyar és külföldi ifju-
sági írók műveit hozzáférhetővé tegyük min-
denki számára.
Tízennégy elsőrangú ifjúsági irattal indítjuk
meg a sorozatot. Ismert írók művei ezek, me-
lyekkel az ifjúságnak örömet akarnak szerezni.
Belső érték, külső dísz, eggarant ajánlják e
köteteket.
Eddig megjelentek:
I. Gaal Mózes, Marci. Kötve K 2.80
II. Teveli Mihály, Izenet a más-
világból. K 1.80
III. Körösi H. Bözsike. Kötve K 2.40
IV. Mouton, Cougourdan Máriaus.
Kötve K 2.80
V. Mantegazza-Kerékgyártó,
A munka öröme és dicső-
sége. Kötve K 2.80
VI. Radó Antal, Ezeregy éjszaka
regél. Kötve K 2.80
VII—VIII. Beecher-Stowe, Tamás
bátya kunyhója. Két kötet,
Kötve K 4.—
IX. Tóth Sándor, Szöcske kisasz-
szony. Kötve K 2.80
X. Radó Antal, Robinson Crusoe.
Kötve K 2.80
XI. Gaal Mózes, A kegyelemkenyér.
Kötve K 2.—
XII. Gaal Mózes, Két diák levele-
zése. Kötve K 2.—
XIII. Gaal Mózes, Komédiás Palkó.
Kötve K 2.—

A Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára.
Szerkeszti LÓCZY LAJOS.
Ázsia szívében.
Tízezer kilométernyi úttalan utazás.
Irta HEDIN SWEN.
Átdolgozta Dr. Thirring Gusztáv.
Két kötet.
Számos képpel és térképpel.
Diszkötésben K 14.—
Öt év Mandzsországnban.
Irta GUBÁNYI KÁROLY.
Nyolcvannyalczz képpel.
Diszkötésben K 8.—

A FRANKLIN-TÁRSULAT és LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

IV., Egyetem-utca 4. szám (Wodianer F. és Fiai) r.-t. VI., Andrassy-út 21. sz.

kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

I. FERENC JÓZSEF
Magyarország királya.

WILDE OSZKÁR.

Dorian Gray
arczképe.

Regény.
Fordította Schöppflin Aladár.
Ára 4 korona.

Irta
Dr. MÁRKI SÁNDOR
egyetemi tanár.
Pompás díszmunka. Több mint 100,
a szöveg közé nyomott képpel és
műmelléklettel.
Ara albumalaku pazar díszkötésben
20 korona.

Egyetemes Irodalomtörténet

III. kötet.
Szerkesztette
HEINRICH GUSZTÁV.
Tartalmazza a kelták és germánok, a skandí-
návok, az angolok, a németalföldiek és a né-
metek irodalmát.
Feldolgozták Petz Gedeon, Erdélyi Károly,
Voinovich Géza, Nagy Zsigmond, Heinrich
Gusztáv.
Közel 700 oldalnyi vastos kötet;
35 műmelléklettel és 148 szöveggképpel.
Ára díszes félbörkötésben 20 K.
A teljes öt kötet ára félbörkötésben 100 K.

POLITIKAI SZÁMTAN

A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából írták:
BEIN KÁROLY, BOGYÓ SAMU és HAVAS MIKSA.
A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Fáy András alapítványának anyagi
támogatásával.
KÉT KÖTET.
I. rész: A pénzügyi műveletek elmélete és gyakorlata.
II. rész: Az élet, — a rokkantsági és a nyugdíjbiztosítás elmélete és
gyakorlata.
Ára 26 korona.

A SEMLEGESSÉG

ELMÉLETE.
Irta
Dr. FERENCZY ÁRPÁD
ügyvéd,
egyetemi magántanár, ny. r. jogakadémiai tanár.
Ára 3 korona.

Minden ujságolvasónak
nélkülözhetetlen!
Idegen Szavak Szótára
Együttal a nálunk használatos idegennyelvű szólás módok
és szállóigék magyarzata.
Szerkesztette **RADÓ ANTAL.**
Második javított kiadás.
Ára csinos kötésben K 4.—

A kik nyaralni és fürdőzni mennek
ne induljanak útra a nélkül, hogy ne
nézték volna át a
Magyar Könyvtár
(Szerkeszti Radó Antal) és
Olcsó Könyvtár
(Szerkeszti Gyulai Pál)
teljesjegyzékét, melyből a legkiválóbb
és legolcsóbb olvasmányokat vá-
logathatják ki. E jegyzéket minden
könyvtárban ingyen adja; szívesen meg-
küldi ingyen és bérmentve a kiadó-
czéig is.

Magyar Könyvtár
Szerkeszti **RADÓ ANTAL.**
Elsőrangú hazai és külföldi írók regényei, elbeszélések, versek,
színművek, ismeretterjesztő művek sorozata.
Minden füzet külön is 1-492. szám. Egy-egy szám ára 30 fillér.
Legújabbban megjelent füzetek:
482. **Prém József**, Munkácsy Mihály.
483. **Michel Provins**, Jelenetek. Ford. **Gábor Andor.**
484. **Lukianos**, A görög sport. Ford. **Jakobinyi Péter.**
485. **Szini Gyula**, Trilíbi és egyéb történetek.
486. **Katona Lajos**, Középkori Legendák és Pédák.
487. **Guy de Maupassant**, Az ékszer. Ford. **Tóth B.**
488-489. **Wilde Oszkár**, Bunbury (The importance of being Earnest), Kőznapi komédia három felvonás-
ban. Fordította **Mikes Lajos.**
490. **Turgenyev Iván**, Pjetuskov. Ford. **Ambrozovics**
Dezso.
491. **Marcus Tullius Cicero** beszéde. Fordította
Szidarowsky János.
492. **Somosi István**, A bélyegyűjtés kézikönyve.

Pekár Gyula
Ferrara-Ravenna-Firenze.
Körképek.
14 melléklettel és szövegbe nyomott
86 képpel.
Ára díszkötésben 8 korona.
Dr. Darvai Móricz
Benvenuto Cellini.
17 szöveggképpel és 18 műmelléklettel.
Ára díszkötésben 8 korona.
Malonyay Dezso
Munkácsy Mihály.
131 szöveggképpel és 21 műmelléklettel.
Két kötet.
Ára a két díszkötésű kötetnek 16 korona.

Olcsó Könyvtár
Szerkeszti **GYULAI PÁL**
Hazai és külföldi írók regényei és elbeszélései; versek, színmű-
vek és ismeretterjesztő művek.
Minden füzet külön is 1-1473. szám. Egy-egy szám ára 20 fillér.
Legújabbban megjelent füzetek:
1446-1449. **Machiavelli Miklós**, A fejedelem. Olaszból
fordította **Orbán Dezso.**
1450. **A magyar szabadságharcz német dal-
noka**. Szemelvények Hartmann Móricz költe-
ményeiből. Fordította **Kozma Andor.**
1451. **Gyulai Pál**, Emlékezés Deák Ferenczre.
1452-1453. **Istváni Pál**, Volter és Grizeldis. Bevezette
és magyarozó jegyzetekkel kísérte **Vende Ernő.**
1454-1456. **Ihering Rudolf**, Küzdelem a jogért. Ford.
dr. **Szilassy Cezár.**
1457-1463. **Mac Donagh Mihály**, Az angol parlament
szokásai, furcsaságai és humora. Ford. **Huszár I.**
1464-1473. **Fogazzaro Antal**, A szent. Ford. **Vetési József.**

